БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 110 (17.988). • 13 май 1981 йил, чоршанба • Баҳоси 2 тийин.

ОРБИТАДА ИККИ ОЙ

УЧИШНИ БОШҚАРИШ МАРКАЗИ, 12 май. (ТАСС). Владимир Коваленок билан Виктор Савиних Ер атрофи космик фазосида икки ойдан бери ишламоқдалар.

Бугун экипаж Ернинг табиий ресурсларини тадқиқ этиш ҳамда атроф муҳитни ўрганиш кенг программасига мувофиқ ер қуруқлиги ва дунё океани акваториясининг айрим районларини визуал-инструменталь кузатиш ва фотосуратга олишни давом эттирмоқда. Космонавтлар кузатиш натижаларини станциядаги журналда қайд этиб бормоқдалар, бу ҳақда бошқариш марказининг мутахассисларига оператив равишда хабар қилиб турибдилар.

Бугунги кун тартибида биологик экспериментлар ўтказиш, велоэргометр ва комплекс тренажерда жисмоний машқлар билан шуғулланиш ҳам кўзда тутилган.

Космонавтлар соғлигини ҳар томонлама анализ қилиш ҳамда орбитал учишда уларнинг иш қобилиятини прогноз қилиш мақсадида экипаж тиббий назоратдан ўтказилиб турибди.

Телеметрик ўлчаш маълумотлари ва экипажнинг докладларига кўра, «Салют-6» — «Союз-Т-4» орбитал комплексининг ичидаги системалар ва илмий аппаратлар нормал ишлаб турибди.

Владимир Коваленок билан Виктор Савинихнинг соғлиғи яхши.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

КПСС Марказий Комитети «Москва шаҳридаги бир қанча корхоналар коллективларининг меҳнат, материал ва энергетика ресурсларини тежашни таъминлаш мақсадида фан ва техника ютуқларидан кенг фойдаланиш мақсадида бошлаган ташаббуси тўғрисида» қарор қабул қилди

Москвадаги бир қанча корхоналарнинг коллективлари КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг озроқ чиқим қилиб, юксак пировард натижаларга эришиш зарурлиги тўғрисидаги кўрсатмаларига амал қилиб, меҳнат, материал ва энергетика ресурсларини энг кўп миқдорда тежашни таъминлаш имконини берадиган фан ва техника ютуқларини ишлаб чиқаришга кенг жорий этиш ҳаракатини кучайтириш ташаббуси билан майдонга чиқдилар.

Мусобақа ташаббускорлари — И. А. Лихачев номидаги Москва автомобиль заводи ва Москвадаги «Заря» пойабзал ишлаб чиқариш бирлашмаси меҳнат коллективлари қабул қилган мажбуриятлар ҳар бир коллективнинг, ҳар бир меҳнаткашнинг жамоат мулкини тежаб-тергаш, жамики мавжуд ресурслардан, фан-техника ва ишлаб чиқариш имкониятларидан тўлиқроқ фойдаланишга интилаётганини ифодалайди.

И. А. Лихачев номидаги автомобиль заводининг коллективи фан ва техника ютуқларини практикага жадал жорий этиш учун бошланган социалистик мусобақани кенг қулоч ёздирди. Автозаводчилар мамлакатнинг илмий-тадқиқот институтлари билан ижодий ҳамкорликни кенгайтириш ва чуқурлаштириш асосида меҳнат унумдорлигини ва маҳсулот сифатини оширишга, ишлаб чиқариш жараёнларини механизациялаш ва автоматлаштиришга, материал ва энергетика ресурсларини тежашга хизмат қиладиган 46 та лойиҳани биргаликда жорий этиш мажбуриятини олдилар. ЗИЛ коллективи орттирилган тажрибадан фойдаланиб, цехларни ва ишлаб чиқариш участкаларини реконструкциялаш суръатларини оширишга қарор берди. Ишлаб чиқилган тадбирларда автомобилларнинг иш ресурсини 16 процент, двигателлари иш ресурсини 20 процент кўпайтириш кўзда тутилади. Заводда кам чиқитли технологияни жорий этиш тадбирлари комплексининг амалга оширилиши беш йиллик охиригача қора металлар прокати сарфини белгиланган нормативларга нисбатан йиллик ишлаб чиқариладиган маҳсулот ҳисобига 120 минг тонна миқдорида камайтириш имконини беради.

Қабул этилган қарорларнинг бажарилиши 1981—1985 йилларда халқ хўжалигида 320 миллион сўмдан кўпроқ миқдорда иқтисодий самара олиш, нормага нисбатан 500 минг тонна бензинни, 45 минг тонна печь ва қозон ёқилғисини тежаб қолишга имконият яратади.

«Заря» пойабзал ишлаб чиқариш бирлашмасининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари 1981 йил ва умуман беш йилликнинг тиғиз топшириқларини муваффақиятли бажариш учун ишлаб чиқариш резервларидан сабот билан фойдаланмоқдалар.

Бирлашма коллективи аёллар ва болалар учун 1,5 миллион жуфт пойабзал ишлаб чиқарадиган қувватларни муддатидан илгари ўзлаштиришга қарор қилди. Илғор технология жараёнларини жорий қилиш ҳисобига шу беш йилликда пойабзалнинг 1800 та, шу жумладан болалар учун 800 та янги модели ва фасонини ишлаб чиқариш ташкил этилади. Илмий-тадқиқот ташкилотлари билан биргаликда маҳсулот сифатини яхшилаш, чарм ва тўқимачилик материалларини бичишнинг оқилона методларини ишлаб чиқаришга жорий этиш ишлари комплекс программасини бажариш ҳамда шу йўл билан беш йил ичида 32 миллион квадрат дециметр чарм товарни тежаб қолиш, тежалган материаллардан 1,1 миллион жуфт пойабзал тайёрлаш белгиланмоқда.

Қарорда уқтириб ўтилишича, илғор коллективларнинг янги ташаббуси Москва корхоналари ва ташкилотларида бажонидил қўллаб-қувватланмоқда. «Красний пролетарий» ва Серго Орджоникидзе номидаги станоксозлик заводлари, Москва электр лампа заводи, тўрпарда ишлаб чиқариш бирлашмаси, «Мосточлегмаш», «Красний богатирь» ишлаб чиқариш бирлашмалари, «Октябрь 60 йиллиги» автотрактор электр аппаратлари заводи, ҳисоб-анализ машиналари, Фрунзе номидаги ип газлама фабрикаси ва бошқа корхоналар илғор техника ва технологиядан фойдаланиш асосида меҳнат, материал ва энергетика ресурсларини тежаш мақсадида юксак социалистик мажбурият қабул қилдилар.

Москва олимлари халқ хўжалигига салкам 6 мингта тадқиқот натижалари ва лойиҳалар бериш мажбуриятини олдилар, улардан халқ хўжалиги йилига 2 миллиард сўмдан кўпроқ самара олиши мумкин бўлади. Институтларнинг коллективлари ижодий ҳамдўстлик тўғрисидаги шартномаларга мувофиқ Москвадаги қарийб мингта корхонага илмий-техника ёрдами берадилар.

Москва саноатининг ходимлари шу беш йилликда маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтиришнинг ҳаммасини ишловчилар сонини кўпайтирмай туриб, меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига таъминлаш мажбуриятини олдилар. Пойтахт корхоналарида ишлаб чиқаришни механизациялаш ва автоматлаштириш воситаларини жорий қилиш натижасида қўл меҳнатида банд бўлган ишчиларни беш йилликнинг биринчи йилидаёқ 20 минг нафар камайтириш мўлжаллаб қўйилди.

КПСС Марказий Комитети Москва шаҳрида меҳнат, материал ва энергетика ресурсларини тежаш мақсадида фан ва техника ютуқларини ишлаб чиқаришга кенг жорий қилиш ҳаракатини авж олдирган илғор корхоналар коллективларининг ташаббусини маъқуллади.

Иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетларига, ўлка ва область партия комитетларига, министрликлар ва идораларга, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетига Москва шаҳридаги илғор корхоналарнинг меҳнат, хом ашё, материал, ёқилғи ва электр энергия сарфини тежаш учун янги техника ва технологияни жорий этиш ҳамда шу асосда юқори сифатли маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш тажрибасидан актив фойдаланиш тавсия этилди. Ўн биринчи беш йилликка мўлжалланган муқобил планлар ва социалистик мажбуриятларни белгилаш чоғида ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишнинг мавжуд резервлари ва имкониятларидан тўла-тўкис фойдаланишга эришилсин.

КПСС XXVI съезди қарорларини бажарамиз

ИЛМИЙ ТАДҚИҚОТЛАР ПУХТА МУВОФИҚЛАШТИРИЛСИН ВА ЙЎНАЛТИРИЛСИН

Тошкент 12 май. Иттифоқдош республикалар фанлар академиялари илмий фаолиятини мувофиқлаштирувчи кенгаш 38-сессиясининг президиуми.

Г. Пун ва Ш. Алимов фотоси. (ЎзТАГ).

12 май куни Тошкентда иттифоқдош республикалар фанлар академияларининг илмий фаолиятини мувофиқлаштирувчи кенгашнинг 38-сайёр сессияси бўлиб ўтди. Атоқли совет олимлари, республикалар илм-фан штабларининг раҳбарлари мамлакатнинг илмий имкониятларини янада ошириш юзасидан КПСС XXVI съезди, ўртоқ Л. И. Брежнев ўртага қўйган вазифаларни биргаликда муҳокама қилиш учун Ўзбекистон пойтахтида тўпландилар.

Сессияни СССР Фанлар академиясининг президенти, иттифоқдош республикалар фанлар академиялари илмий фаолиятини мувофиқлаштирувчи кенгаш раиси академик А. П. Александров кириш нутқи сўзлаб очди.

Илмий тадқиқотларнинг самарадорлигини ошириш, илм-фаннинг халқ хўжалигидаги, коммунистик бунёдкорлик программасини амалга оширишдаги самарасини муттасил кўпайтириш мамлакатимиз олимлари олдига партия XXVI съезди, ўртоқ Л. И. Брежнев қўйган энг муҳим вазифалардан биридир. Кейинги йилларда иттифоқдош республикалар фанлар академияларининг совет фани умумий ривожига қўшаётган ҳиссаси анча кўпайди. Бу ўринда Украинада юзага келган ва эндиликда бутун мамлакатда кенг шуҳрат қозонган академик Патон усулида пайванд қилишнинг, машинасозликда, саноат ишлаб чиқаришининг бошқа тармоқларида кукун металлургиядан фойдаланишнинг белорус тадқиқотчилари ишлаб чиққан методларини эслатиб ўтмоқ керак. Ўзбекистон олимлари ҳам каттагина ютуқларга эришдилар. Улар орасида аввало, пахта тозалаш саноати чиқитларидан фойдаланиш юзасидан СССР Фанлар академияси Сибирь бўлимининг тадқиқотчилари билан биргаликда ишлаб чиқилган ишларни, тамғали бирикмаларни вужудга келтириш ҳамда улардан илмий мақсадларда ва халқ хўжалигида фойдаланиш методикасини қайд этиб ўтмоқ керак.

Тадқиқотларнинг аниқ мақсадни кўзлаб ўтказилиши, бутун куч-ғайратни энг актуал проблемаларга қаратиш — илм-фан самарадорлигини оширишнинг катта йўлидир. Партия СССР Фанлар академиясининг зиммасига мамлакатдаги бутун илмий фаолиятни мувофиқлаштиришдан иборат фахрли вазифани юклади. Кейинги ўн йил ичида бу соҳада кўпгина ишлар қилинди. Аммо ҳали барча масалалар ҳам ҳал этилди, деб бўлмайди. Шу сабабли бу вазифани ҳал этишда иттифоқдош республикалар фанлар академияларининг роли муттасил ошиб бориши зарур.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидовга сўз берилади.

У СССР Фанлар академияси президиуми ҳузуридаги иттифоқдош республикалар фанлар академияларининг илмий фаолиятини мувофиқлаштирувчи кенгаш ўттиз саккизинчи сессияси қатнашчиларини Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, республика Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети номидан астойдил самимий табриклади.

Бу сессиянинг Тошкентда ўтказилиши, деб таъкидлади ўртоқ Ш. Р. Рашидов, катта ижтимоий-сиёсий ва илмий аҳамиятга молик воқеадир. 38-сессия шонли бир даврда ўтмоқда. Яқинда ўз ишини тамомлаган КПСС тарихий XXVI съезди Советлар мамлакатининг ҳаётида, планетамизнинг ҳозирги тарихида буюк сиёсий воқеа бўлиб қолди. Съезд катта миқёсдаги вазифаларни ҳал этишни кун тартибига қўйди.

«Саксонинчи йилларда халқ хўжалиги ривожланадиган шарт-шароитлар фан-техника тараққиёти жадаллаштирилишини яна ҳам кўпроқ зарур қилиб қўяди... — деди ўртоқ Л. И. Брежнев съездда. — Коммунистлар партияси янги жамият қурилишини илм-фансиз мутлақо тасаввур қилиб бўлмайди, деган фикрга асосланади».

Шунинг ўзиёқ илм-фаннинг жамият ҳаётидаги, Владимир Ильич Ленин ўртага қўйган тарихий вазифани бажаришдаги — капиталистик жамиятга нисбатан олий ижтимоий меҳнат унумдорлигига эришишдаги роли ошиб боришини белгилаб беради.

Ҳозирги шароитда илмий кашфиётларни ва ихтироларни ишлаб чиқаришга жорий этиш ҳал қилувчи, энг кескин участка эканини съезд алоҳида куч билан уқтириб ўтди.

Бу соҳада СССР Фанлар академияси президиуми ҳузуридаги Иттифоқдош республикалар фанлар академияларининг илмий фаолиятини мувофиқлаштириш кенгаши катта иш қилмоқда. Кенгашнинг ушбу 38-сессияси илм-фанни мувофиқлаштириш ишларини янада такомиллаштиришга муҳим ҳисса қўшади.

Совет олимлари коммунизм учун курашнинг олдинги маррасида турибдилар. Улар партия режаларини бажаришда, Ватанимизнинг иқтисодий қудратини, унинг мудофаа қобилиятини мустаҳкамлашда, халқнинг моддий ва маданий савиясини оширишда бевосита фаол қатнашмоқдалар.

Совет олимларининг фаолияти, улар қилаётган илҳомбахш ижодий меҳнатнинг натижалари Лениннинг илмий билимлар «инсониятнинг буюк ифтихори», «инсониятнинг олий фазилати» эканлиги тўғрисидаги сўзлари ҳаққлигини яққол тасдиқлайди.

СССР Фанлар академияси илмий фикрнинг, табиий ва ижтимоий фанлар соҳасидаги фундаментал тадқиқотларни ривожлантиришнинг катта марказидир. Иттифоқ академияси ўз тарихида шонли йўл босиб ўтди. У мамлакатимиздаги олимларнинг илмий изланишлари стратегиясини белгилаб бермоқда, совет фани энг муҳим тармоқларини ривожлантиришда уларнинг куч-ғайратларини бирлаштирмоқда. Кўп миллатли Ватанимизнинг барча республикаларида илм-фан ҳар томонлама ривож топди. СССР Фанлар академияси иттифоқдош республикалар фанлар академияларини, илмий филиаллар ва марказларни вужудга келтириш ҳамда ривожлантиришга ҳар тарафлама кўмаклашди.

Ўзбекистон олимларининг асрий анъаналарга бориб тақаладиган ҳамда рус ва жаҳон фани ютуқларидан баҳра олиб ривожланаётган илмий ижодкорлиги бунинг яққол исботидир. Республикада илм-фаннинг ҳамма асосий тармоқлари гуркираб ривожланди, илмий йўналишлар, мактаблар вужудга келди.

Ўзбекистон олимлари математика, ядро физикаси, қаттиқ жисмлар физикаси, электроника, гелиотехника, механика, химия, биология ва геология соҳаларида бир қанча фундаментал ва амалий тадқиқотларни бажариб бердилар. Жамиятшунос олимлар ҳам самарали ишламоқдалар.

Ўзбекистон олимларининг ҳамма ютуқларида СССР Фанлар академиясининг, Москва, Ленинград ва Совет Иттифоқидаги бошқа шаҳарлар етакчи олимларининг роли катта, улар доимо қардошларча ёрдам бериб келдилар ва бермоқдалар, республикада илм-фаннинг ривожланиши ҳамда юқори малакали илмий кадрлар тайёрлаш ҳақида ғамхўрлик қилмоқдалар.

Леонид Ильич Брежнев 9 май куни Киевда сўзлаган нутқида КПСС XXVI съезди қарорларини, ўн биринчи беш йиллик режаларини бажариш — ҳозир ҳаммамизнинг энг муҳим ишимиз эканини таъкидлади. Бу умумхалқ вазифасини амалга оширишга совет олимлари муносиб ҳисса қўшишлари мумкин ва лозим. Фан билан ишлаб чиқаришнинг бирлиги, ижодий фикр билан ижодий меҳнатнинг мустаҳкам иттифоқи туфайли юзага келадиган илмий кашфиётлар тинчлик ва социализм манфаатларига, бутун тараққийпарвар инсоният манфаатларига хизмат қилади.

СССР Фанлар академиясининг вице-президенти академик В. А. Котельников КПСС XXVI съезди қарорлари асосида иттифоқдош республикалардаги илмий муассасаларнинг фаолиятини мувофиқлаштиришни такомиллаштириш ҳамда республика фанлар академияларининг илм-фан ютуқларидан янада самарали фойдаланиш соҳасидаги вазифалари тўғрисида доклад қилди. Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг президенти академик О. С. Содиқовнинг сессияда қилган доклади Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон фанлар академияларининг энг муҳим регионал илмий проблемалар соҳасида биргаликда ўтказилаётган тадқиқотлари тажрибаси ва бу ишларни ривожлантириш истиқболлари масалаларига бағишланди. СССР Фанлар академияси президиумининг аъзоси академик Н. Г. Басов иттифоқдош республикалар фанлар академияларининг олий ўқув юртлари билан алоқаларини янада ривожлантириш ва мустаҳкамлаш мавзуида доклад қилди.

Сессияда масалаларни муҳокама қилишда СССР Фанлар академияси Урал илмий маркази президиумининг раиси академик С. В. Вонсовский, СССР олий ва ўрта махсус таълим министрининг ўринбосари, СССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси И. М. Макаров, Украина ССР Фанлар академиясининг президенти академик Б. Е. Патон, СССР Фанлар академияси президиумининг аъзоси академик И. А. Глебов, СССР Фанлар академиясининг вице-президенти академик П. Н. Федосеев, СССР Фанлар академияси Сибирь бўлими раисининг биринчи ўринбосари академик А. А. Трофимук, Туркманистон ССР Фанлар академиясининг президенти, СССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси А. Г. Бобоев, СССР Фанлар академиясининг ишлаб чиқарувчи кучларни ва табиий ресурсларни ўрганиш комиссиясининг раиси академик Н. Н. Некрасов, Озарбайжон ССР Фанлар академиясининг президенти, СССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси Г. Б. Абдуллаев қатнашдилар.

Сессия иштирокчилари шуни якдиллик билан қайд этдиларки, КПСС XXVI съезди қарорларида, ўртоқ Л. И. Брежневнинг съезддаги докладида илм-фанни, шу жумладан фан-техника тараққиётининг асоси бўлмиш фундаментал тадқиқотларни ривожлантириш ва уларнинг ютуқларидан амалий равишда фойдаланишнинг равшан программаси белгилаб берилди. Халқ манфаатлари, коммунистик қурилиш истиқболлари олимларнинг куч-ғайратларини назарий проблемаларни ишлаб чиқиш билан бир қаторда халқ хўжалигидаги энг муҳим вазифаларни ҳал этишга, ишлаб чиқаришдаги туб, революцион ўзгартишларга олиб борувчи йўлларни излашга тобора кўпроқ қаратишни талаб қилади. Илм-фан ўн биринчи беш йилликда халқ хўжалиги соҳасида сарфланадиган қўшимча меҳнат ва маблағнинг ўрнини қоплайдиган резервларни қидириб топиши меҳнат ресурсларининг кўпайиши камая борган бир шароитда ижтимоий ишлаб чиқаришнинг юксак суръатлар билан ўсишини таъминлаши мумкин ва лозим.

Илмий тадқиқотларни тармоқлар бўйича планлаштириш программаларининг, академия фани билан олий мактабнинг, тармоқ илмий-тадқиқот муассасалари ва ишлаб чиқариш коллективларининг боғланиши мустаҳкамланишининг, қардош республикалар олимлари ўртасидаги ҳамкорликни ривожлантиришнинг роли ошиб бораётганлиги таъкидлаб ўтилди. Буни замоннинг ўзи, бутун ҳаётимиз қаттиқ талаб қилмоқда. Ҳаёт эса илм-фан олдига тобора кенг миқёсли программалар ва вазифаларни, чунончи сув ресурсларини территорияларга қайта тақсимлаш, масалан, Сибирь дарёлари сувининг бир қисмини Қозоғистон ва Ўрта Осиёга буриб юбориш билан боғлиқ бўлган лойиҳаларни ишлаб чиқиш, ишлаб чиқаришнинг бутун-бутун тармоқларига мўлжалланган янги юксак самарали технологияларни ишлаб чиқиб, жорий этиш проблемалари ва вазифаларини ўртага қўймоқда. Сессия қатнашчиларининг нутқларида мана шундай самарали ҳамкорликнинг яққол мисоллари айтиб берилди. Баъзан халқ хўжалигининг муҳим вазифаларини самарали ҳал этишга халақит бераётган, илм-фан ютуқларини амалда жорий этишга тўсқинлик қилаётган «танг» жойлар, нуқсонлар ҳам уқтириб ўтилди.

Сессия иттифоқдош республикаларда ўтказилаётган илмий тадқиқотларни мувофиқлаштиришни яхшилашга, республикалардаги фанлар академияларининг иши самарадорлигини оширишга қаратилган қарор қабул қилди.

Сессия ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлар, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

МОСКВАГА ВИЗИТ

Конго Меҳнат партияси Марказий Комитетининг Раиси, Конго Халқ Республикасининг Президенти, Давлат бошлиғи, Министрлар Кенгашининг Раиси Дени Сассу-Нгессо КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва Совет ҳукуматининг таклифига биноан Конго партия-давлат делегациясига бошчилик қилиб 12 май куни расмий дўстлик визити билан Москвага келди.

Аэродромда Д. Сассу Нгессони, делегация аъзоларини КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И Брежнев, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Тихонов, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитети секретари Б. Н. Пономарев, бошқа расмий кишилар кутиб олдилар. (ТАСС).

Пиллачилар муваффақияти

ЖАРҚЎРҒОН РАЙОНИНИНГ пиллачилари КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XX съезди қарорларини амалга ошира бориб, ўн биринчи беш йилликнинг биринчи йили мажбуриятларини муваффақиятли равишда бажариш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириб меҳнат ғалабасини қўлга киритдилар. Улар пилла тайёрлаш халқ хўжалик планини областда биринчи бўлиб муддатидан илгари бажардилар.

Район хўжаликлари тайёрлов пунктларига 106,4 тонна юқори сифатли пилла етказиб бердилар. Ҳ. Олимжон номли совхоз, Н. Боймуродов номли, «Социализм», «Коммунизм» колхозларининг пиллачилари планнинг бажарилишига катта ҳисса қўшдилар. Мамашукур Жабборов, Улжамол Туропова, Рўзихол Нурматова, Ойхол Саломова, Ҳайитгул Жумаева, Обод Холбоева, Менглибой Олимназаров ва бошқа кўпгина илғор пиллачилар ҳар қути курт уруғидан 100—110 килограммдан пилла олдилар. Район пиллачилари ўз имкониятларини хисоблаб чиқиб, белгиланган пландан ташқари яна 24 тонна пилла топшириш мажбуриятини олдилар.

* * *

ТЕРМИЗ РАЙОНИНИНГ қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XX съезди қарорларини бажара бориб, меҳнат ғалабасига эришдилар: давлатга пилла топшириш халқ хўжалик плани муддатидан барвақт бажарилди. Давлатга 119 тонна аъло нав пилла топширилди.

Давлатга кўплаб пилла топширган «Намуна», Жданов номли колхозларнинг пиллачилари айниқса зўр ғайрат кўрсатдилар.

Район пиллачилари ўз имкониятларини ҳисоблаб кўриб, давлатга қўшимча равишда йигирма тонна пилла топшириш юзасидан ўз зиммаларига оширилган социалистик мажбурият қабул қилдилар.

ЧОРВАДОРЛАР ЗАФАРИ

Хива районининг чорвадорлари КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XX съезди қарорларига амалий иш билан жавоб бериб, гўшт тайёрлаш юзасидан ўн биринчи беш йилликнинг биринчи йили топшириғини муддатидан илгари — 9 май куни бажардилар. Давлатга 590 тонна гўшт сотилди, қорамолнинг гўштга топшириладиган ўртача вазни 423 килограммга етказилди. Тухум сотиш йиллик плани 165 процент бажарилди. Гўшт сотиш ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 122 тонна, сут 75 тонна, тухум 87 минг дона кўпайди.

(ЎзТАГ).

КПСС XXVI съезди қарорлари — оммага

ЮКСАК САВИЯДА

Марксизм-ленинизм асослари мактабида амалий машғулот давом этмоқда. Илгари ўрганилган тема бўйича жавоб бериш учун 7-пахтачилик бригадаси бошлиғи Йўлдош Мирзаев ўрнидан туради:

— Партиямизнинг тарихий XXVI съезди қишлоқ хўжалик маҳсулотларини ўн биринчи беш йилликда ўтган беш йилликка нисбатан 12—14 процентга кўпайтириш вазифасини қўйди. Шунга асосан бригадамизда ҳам пахта етиштириш кўпаяди. Агар ўтган беш йилликда пахта ҳосилдорлиги 36,5 центнерни ташкил қилган бўлса, бу беш йилликда 42 центнерга етказишимиз зарур. Ҳосилдорлик йилдан йилга ошиб боради. Масалан, бу йил гектар бошига 40 центнердан «оқ олтин» оламиз. Беш йилликнинг сўнгги йилига бориб бу миқдор 45 центнерга етказилади. Бунга эришиш учун ерсув, минерал ўғит ва бошқа ресурслардан самарали фойдаланиш, пахтачиликка механизацияни кенг жорий этиш талаб қилинади.

Ўртоқ И. Мирзаев ўз жавобининг охирида съезд қарорларидан руҳланган бригада аъзолари бу йил чигитни сифатли экиб, бир текис ундириб олганлиги ва ғўза парвариши бошлаб юборилганлигини айтиб берди.

Шундан кейин тингловчилардан механизатор Латифшер Абдураҳмонов, сувчи Ғуломжон Долимов, дончилик бригадаси етакчиси Зоиджон Аҳмедов ва бошқалар ўтилган темани ўз коллективлари ишига боғлаб жавоб бердилар. Пропагандист О. Аҳмедов жавобларни диққат билан эшитиб, тингловчилар темани пухта ўзлаштирганликларини ҳис этди, эътибордан четда қолган айрим масалаларни ўзи айтиб тўлдирди.

Бу воқеа Ленин районидаги Ленин номли колхознинг 2-участкасида ташкил қилинган марксизм-ленинизм асослари мактабининг машғулотида бўлиб ўтди. Бу амалий машғулот КПССнинг XXVI съездида ўртоқ Л. И. Брежнев қилган Ҳисобот докладнинг ривожланган социализм даврида партиянинг иқтисодий сиёсати қисми бўйича ўтказилди.

Партия XXVI съезди материалларини ўрганишга бағишланган бундай машғулотлар Андижон областидаги барча партия ўқуви, комсомол сиёсий маорифи системасидаги мактаб ва тўгаракларда, иқтисодий ўқиш, сиёсий билим мактабларининг барча формаларида олиб борилмоқда.

Партия комитетлари КПСС XXVI съезди материалларини кенг пропаганда қилиш ишига алоҳида эътибор билан қарамоқдалар. Жалолқудуқ, Хўжаобод, Избоскан, Москва районларида бўлиб ўтган идеология ходимларининг зонал кўргазмали семинарларида идеология фронтининг соҳалари бўйича қилинадиган ишлар амалий равишда кўрсатилди. «Билим» жамияти область ташкилотида лекция пропагандаси активи, лекторлар учун лекция ишларини олиб боришда кўргазмали қуроллар ва техника воситаларидан фойдаланиш бўйича икки кунлик семинар ўтказилди.

Областдаги бешта олий ўқув юртининг ўттиздан ортиқ профессор-ўқитувчилари область районларига чиқиб, бир ҳафта давомида меҳнаткашлар коллективлари олдида съезд материаллари бўйича мазмунли лекциялар ўқишди.

Шуниси диққатга сазоворки, партиямизнинг тарихий анжумани қарорларини пропаганда қилишда съезд делегатларининг ўзлари ҳам юксак активлик кўрсатмоқдалар. Жумладан, Ленинск мотор-ремонт заводининг токари Тошпўлат Жўраев шаҳардаги пахта тозалаш ва ёғ-экстракция заводлари ишчилари олдида, Шаҳрихон қурилиш-монтаж бошқармаси машинист-экскаваторчиси Ёқубжон Мамарасулов шойи тўқиш фабрикаси коллективи, Андижон қишлоқ хўжалик техникуми ўқитувчи ва студентлари ҳузурида, Марҳамат районидаги Куйбишев номли колхоз комсомол-ёшлар бригадасининг бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Саодат Мўйдинова ўз районидаги бир неча колхозларда, ўнлаб меҳнаткашлар коллективлари олдида съезд иши ҳақида ҳаяжонли қилиб сўзлаб бердилар.

Область партия комитетининг бюро аъзолари, шаҳар, район партия комитетларининг сиёсий докладчилари ва сиёсий ахборотчилари меҳнаткашлар коллективларининг партия форумига бағишланган йиғилишларида сўзга чиқиб, уларнинг олдида турган вазифаларни белгилаб бермоқдалар. Областдаги барча кутубхона, ўқиш залларида КПСС XXVI съезди материалларини пропаганда қилувчи бурчаклар ташкил қилинган.

Идеология ходимлари дала ишлари қизиб кетган шу кунларда съезд қарорларини пропаганда қилишнинг қулай формаларидан фойдаланмоқдалар. Область районларида ўттиздан ортиқ агитмашиналар ташкил қилиниб, съезд тўғрисидаги лекция ва суҳбатлар бевосита пахтакорлар, чорвадорлар, сабзавоткорлар ишлаб турган жойларнинг ўзида ўтказилмоқда.

С. НИЗОМОВ,
Тошкент олий партия мактабининг тингловчиси.

МЕЪМОРЛАР БУРЧИ

Совет меъморлари халқ учун ижод қилишни, йирик социал вазифаларни ҳал этишни, ривожланган социализм жамияти архитектурасини яратишни, яшаш учун қулай, қиёфаси жиҳатидан бетакрор шаҳарлар ва қишлоқларни лойиҳалаш ҳамда барпо этишни ўзларининг асосий бурчлари деб биладилар.

КПССнинг тарихий XXVI съезди коммунистик қурилишнинг кенг программасини белгилаб берди. Уни амалга оширишда архитекторлар билан қурувчилар катта роль ўйнайдилар. 12 май куни Катта Кремль саройида ўз ишини бошлаган СССР архитекторларининг VII съездида уй-жой, гражданн ва саноат қурилиши сифатини янада яхшилаш, совет меъморларининг меҳнат самарадорлигини ошириш проблемалари муҳокама қилинмоқда.

Съезд делегатлари ва меҳмонлари М. С. Горбачев, А. П. Кириленко, К. У. Черненко, Б. Н. Пономарев, И. В. Капитонов, В. И. Долгих, М. В. Зимянин, К. В. Русаков ўртоқларни самимий кутиб олдилар. КПСС Марказий Комитетининг, СССР Министрлар Советининг масъул ходимлари, бир қанча министрликлар ва идораларнинг раҳбарлари, партия, совет ва жамоат ташкилотларининг вакиллари ҳам шу ерда эдилар.

Съездда делегатлар — барча иттифоқдош ва автоном республикаларнинг вакиллари билан бирга бинокорлар, фан ва маданият арбоблари, қардош социалистик мамлакатларнинг архитекторлари, халқаро архитекторлар союзининг вакиллари иштирок этмоқдалар.

Ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси баланд руҳ билан фахрий президиумга сайланади.

СССР Архитекторлар союзи правлениесининг биринчи секретари Г. М. Орлов ҳисобот доклади қилди. У айтдики, КПССнинг тарихий XXVI съезди мамлакатни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1981-1985 йиллар ва 1990 йилгача бўлган даврга мўлжалланган улуғвор вазифаларини ўртага қўйди. Ўртоқ Л. И. Брежнев айтганидек, «жамиятимизнинг асосий, бебаҳо бойлиги» — инсон ана шу бунёдкорлик программасининг марказидадир. Мазкур программани муваффақиятли амалга оширишда меъморлар каттагина роль ўйнадилар.

Докладчи архитекторларнинг вазифаларига тўхталиб ўтди. Совет кишиларининг меҳнати, турмуши ва дам олиши учун энг қулай муҳитни вужудга келтириш, уларни ғоявий ва эстетик руҳда тарбиялаш учун ўзининг бутун билими, истеъдоди ва тажрибасини сарфлаш совет архитекторларининг бурчидир.

Марказий ревизия комиссиясининг раиси С. В. Демидов комиссия номидан доклад қилди.

Сўнгра докладлар юзасидан музокаралар бошланди. СССР архитекторларининг VII съезди 13 май куни ўз ишини давом эттиради.

(ТАСС).

«ЎН БЕШЛАР ТАШАББУСИ»ГА КЕНГ ЙЎЛ

ИШЧИ СЎЗИ — ЧИН СЎЗ

РЕСПУБЛИКА ОЗИҚ-ОВҚАТ САНОАТИ КОРХОНАЛАРИНИНГ ЮЗГА ЯҚИН ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ИЛҒОРЛАРИ ШУНДАЙ ДЕЙДИ

Ўз шонли меҳнатлари билан музаффар ўнинчи беш йилликда жуда катта зафарларга эришиб, ҳукуматимизнинг орден ва медалларига, «Социалистик мусобақа ғолиби» нишонларига сазовор бўлган республикамизнинг юзга яқин новвойи, қандолатчиси, шарбат пиширувчиси ва тармоқнинг бошқа ходимлари яқинда Ўзбекистон ССР Озиқ-овқат саноати министрлигига йиғилишди. Улар министрликнинг кенгайтирилган коллегия мажлисида «Ўн бешлар ташаббуси» изидан бориш, зиммаларига янги мажбуриятлар олиш тўғрисида батафсил фикрлашиб олдилар.

— Биз, совет кишилари КПССнинг тарихий XXVI съезди руҳи билан яшаб, меҳнат қилмоқдамиз, — деди Қўқондаги «Ҳурмат Белгиси» орденли нон комбинати бригада бошлиғи М. Усмонхўжаев. — Ўртоқ Л. И. Брежневнинг съезддаги: «Турмуш шароитларини ҳар қандай яхшилашга совет кишиларининг ўзлари зўр ғайрат билан қилган меҳнат туфайлигина эришиш мумкин. Етук социализм ҳар бир гражданнинг қобилиятларини рўёбга чиқариш учун ғоят кенг имкониятларни таъминлайди. Ҳамма гап мана шу имкониятлардан фойдаланишда қолган», деган илҳомбахш сўзлари замирида жуда катта маъно бор. Киши ўз меҳнати самарасини кўрганида, унинг аҳамиятини чуқур тушуниб етганида ҳар қандай тўсиқни енгиб ўтиши мумкин. Ўзимиздан қиёс. Бригадамиз аъзолари ўтган беш йилликда ўн йиллик нормани бажарган эдилар. Бу муваффақиятта қўшган шахсий ҳиссам юқори баҳоланди. Мен СССР Давлат мукофоти лауреати бўлдим.

Матбуотда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг республика саноат корхоналари, транспорт ташкилотлари ишлаб чиқариш илғорларининг ўн биринчи беш йилликда ўн йиллик ва ундан ҳам кўпроқ топшириқларни бажариш соҳасидаги ташаббуси тўғрисидаги қарори эълон қилингач, Мақсуд Усмонхўжаев тинч туролмади. У бригада аъзоларини йиғиб маслаҳатлашди. Қандолатчилар гапни бир жойга қўйиб, «Ўн бешлар ташаббуси»га қўшилишга қарор қилдилар. Янги беш йилликда пландаги 496 тонна ўрнига минг тонна новвот пишириш, жами пландан ташқари 2,3 миллион сўмлик маҳсулот тайёрлаш — бригада азаматларининг жанговор шиори. Уларнинг ватанпарварлик ҳаракатидан хабар топган шу корхона мастери М. Каримов етакчилигидаги новвот пиширувчилар бригадаси ҳам имкониятларини қайта ҳисоблашга киришди. Ҳисоб-китоблар бу кичик, аммо аҳил коллективда ҳам ўн биринчи беш йилликда икки беш йиллик топшириқни адо этиш учун ҳамма имкониятлар мавжудлигини кўрсатди.

Минбарда Андижондаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли ёғ-мой комбинати совун пишириш цехининг аппаратчиси З. Ҳалимулина.

— Участкамиз ишчилари «Ўн бешлар ташаббуси» ҳақидаги қарор билан атрофлича танишиб чиқдилар.

Ҳаммамиз якдиллик билан ушбу ватанпарварлик ҳаракатини қўллаб-қувватлашга аҳд этдик. Мен ўзим илгари зиммамга олган социалистик мажбуриятни қайта кўриб чиқдим. Аппаратчилик ва ўровчилик касбларини бир-бирига қўшиб олиб бориш, меҳнат унумдорлигини ошириш йўли билан ўн йиллик топшириқни ўринлатиш мумкин, деган хулосага келдим. Бунинг учун менда асос бор эди. Масалан, турдош касбларни пухта эгаллаганимиз туфайли декретга кетган аёллар, болали ёки ўзи касал бўлиб қолган кишиларнинг йўқлиги унча билинмайди. Сир бўлса ҳам айтай: агар бирон машина-механизм бузилиб қолгудай бўлса, слесарь келгунча ўзимиз тузатиб қўямиз. Хуллас, ўтган беш йилликда зарбдорларча ишлаб, планга қўшимча 1160 тонна маҳсулот тайёрлаган эдик. Худди ана шу тажриба бизга яна қўл келиши турган гап.

— Ўн беш ташаббускор илғор ишчи, — деди ўз сўзида «Ташкентхлеб» ишлаб чиқариш бирлашмаси 4-корхонаси ҳамир қорувчиси М. Алиева, — маҳоратнинг сир-асрорларидан чуқур хабардор кишилар. Улар ўз ҳунарларини санъат даражасига кўтаришган. Бундай ишлаш ҳаммага ҳам насиб этавермайди. Аммо бошланган ташаббуснинг моҳияти шундаки, у ҳар бир иш жойида, ҳар бир завод ёки фабрика цехида ижодкорлик, ташаббускорлик учун, резервларни қидириб топиш учун кенг имкониятлар очилаётганини исботлаб берди. Бундай дейишимга сабаб бор. Менинг меҳнат фаолиятим бошланганига ҳали кўп бўлгани йўқ. 1976 йили ўрта мактабни битириб, тўппа-тўғри шу бирлашмага ишга келдим. Меҳрибон устозлар самимият билан кутиб олишди. Ҳамма нарса ўзингга боғлиқ. Эринмай ўқиб-ўргансанг илғорлар сафидан жой олишинг қийин эмас, дея уқтиришди. Ўнинчи беш йиллик планини муддатидан илгари ортиғи билан бажаришга муваффақ бўлдим. Энди яна бир қўшимча касбни ўзлаштириб олиш ҳаракатидаман. Шунда иккита жараённи бир йўла бажариб, ўн йиллик топшириқни ўрнига қўйиш мумкин. Бу чин сўзим.

Хўш, илғорлар қўлга киритаётган ютуқларнинг сири нимада?

— Менимча, — деди Тошкент тажриба-механика заводи токари В. Разумов, — ҳамма гап ўз касбимизга меҳр-муҳаббатда бўлса керак. Ишчилар синфига мансубликдан чексиз фахрланиш, маҳсулотларимизни халқимиз сабрсизлик билан кутаётганлигини ҳис этиш бизга битмас-туганмас куч бағишлаяпти. Бир корхонада бир неча йил ишлаб, муайян тажриба тўплаганингдан кейин ҳар бир жойнинг паст-баланди беш қўлдай маълум бўлиб қоларкан. Шунда ирмоқлар қўшилиб дарё ҳосил бўлганидек, фойдаланилмаётган ҳар бир секунд ҳаракатга келгач тўплана-тўплана қимматли минут ва соатларни ташкил қилади. Мен эндиликда иккита станокка хизмат қилиш учун ўзимда билим ва тажриба, куч ва ғайрат етарлилигини сезяпман.

Шуниси қувончлики, «Ўн бешлар ташаббуси»га фақат айрим ишчилар эмас, балки бутун-бутун коллективлар ҳам қўшилмоқда. Кенгайтирилган мажлис еттита бригаданинг бир беш йилликда ўн йиллик топшириқни адо этмоқчи бўлганлигини зўр мамнуният билан қайд этди. Министрликка тўпланган илғорлар ва новаторларнинг аксарияти фаол жамоатчи, меҳрибон мураббий, ўз коллективларидаги партия ташкилоти бюроси ва касаба союз комитети аъзоларидир. Мана шунинг учун ҳам мажлисда ишлаб чиқариш кўрсаткичларидан ташқари бошқа мавзуларда ҳам атрофлича сўз юритилди.

Ташаббус издошларининг ўз корхоналари учун ғамхўрлик қилишлари уларга истиқболни ёрқин кўра билиш, ўзлари ва касбдошларининг меҳнати аҳамиятини кенгроқ ҳис этиш имконини бермоқда. Ўн биринчи беш йиллик ҳам аввалгилари сингари уларнинг меҳнат солномасида янги саҳифалар очишига шубҳа йўқ.

БОЛАЛАР УЧУН КИТОБЛАР

Совет ҳокимияти йилларида мамлакатимизда ёш китобхонлар учун СССР халқларининг 58 тилида ўн миллиард китоб нашр этилди. СССР Нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари давлат комитети болалар адабиёти кенгашининг 12 май куни Тошкентда очилган IX мажлиси болалар адабиёти ва КПСС XXVI съездининг қарорлари асосида ёш авлодни ватанпарварлик ва интернационализм руҳида тарбиялаш вазифаларига бағишланди. Мажлисда барча қардош республикаларнинг вакиллари — нашриётларнинг ходимлари, ёзувчилар, рассомлар иштирок этмоқдалар.

СССР Нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари давлат комитети республика ва область нашриётлари бош бошқармасининг бошлиғи М. В. Шишигин қилган докладда ва сўзга чиққан кишилар нутқида болалар учун чиқарилаётган китобларнинг кўпаяётганлигини кўрсатувчи рақамлар тилга олинди. Бундай китоблар ҳозирги вақтда совет нашриётлари босмадан чиқараётган китоблар жами ҳажмининг 42 процентидан кўпроғини ташкил этади. Республика нашриётлари кўпгина қизиқарли ташаббусларни бошладилар. Россия нашриёти тайёрлаган «Ленин ҳаёти» ўн томлик туркуми ёшларнинг зўр муҳаббатига сазовор бўлди. Украина ва Молдавия нашриётлари болалар учун чиқарган чиройли китоблар революциянинг чинакам йилномасига айланди. Улуғ Ватан уруши тўғрисида, фронт ва яширин иш қаҳрамонлари ҳақида ёзилган ва Белоруссияда нашр этилган китоблар ўқувчиларнинг севимли асарлари бўлиб қолди.

Мажлис қатнашчилари қардош республикалар нашриётларининг резервлари тўғрисида гапирдилар. Ана шу резервлардан тўла фойдаланиш ёш китобхонлар учун чиқарилаётган нашрлар сонини кўпайтиришгина эмас, шу билан бирга бу нашрларни полиграфия жиҳатидан юксак савияда чиқариш имконини ҳам беради.

Ҳар бир китоб ҳаёт йўлига қадам қўяётган кишининг чинакам дўсти бўлиши, унга билим бериши, адолатни, меҳнатсеварликни, мардликни, барча халқлар билан дўст бўлиб тинчликда яшаш иштиёқини ўргатиши лозим. (ЎзТАГ).

ДЕПУТАТЛИККА НОМЗОД КЎРСАТИЛДИ

СССР Олий Совети Президиумининг Фармонига мувофиқ, ўрни бўшаб қолган депутат ўрнига 115-Тошкент-Ленин сайлов округида 31 май куни СССР Олий Советига сайлов ўтказиш белгиланди.

12 май куни Тошкентдаги лак-бўёқ заводида ана шу округдан мамлакат давлат ҳокимияти олий органи депутатлигига номзод кўрсатишга бағишланган йиғилиш бўлиб ўтди. Йиғилиш қатнашчилари СССР химия саноати министри Владимир Владимирович Листовни якдиллик билан депутатликка номзод қилиб кўрсатдилар.

(ЎзТАГ).

МУЗИКА ТИНЧЛИК ХИЗМАТИДА

ХАЛҚАРО МУЗИКА ФЕСТИВАЛИ ТУГАДИ

Космик орбита каби Ер куррасини ўраб олган скрипка рамзи устида учиб бораётган тинчлик кабутари — Халқаро музика фестивалининг мана шу белгиси пойтахтдаги концерт афишаларини 7 кун мобайнида безаб турди. 11 май куни ниҳоясига етган байрам тингловчилар кўз ўнгида замонавий композиторлик ижодиётининг улуғвор манзарасини намоён этди.

Давра столи атрофидаги мунозара фестивалнинг ижодий якунларига бағишланди. Мунозарада совет ва чет эл музикачилари иштирок этдилар.

(ТАСС).

Фан янги уфқлар очмоқда

ОҚПАЛАКНИНГ КУШАНДАСИ

Маълумки, пахтачиликда ғўзанинг сўлиб-қуриб қолиши, вилтга чалиниши катта зарар келтиради. Бу хавфли касалланиш оқибатида ҳосил чўғи камайиши билан бирга тола ва уруғлик чигит сифатига ҳам жиддий путур етади.

Бу муаммони ҳал этиш учун мамлакатимизда, шунингдек, чет эллардаги кўплаб муассасалар илмий тадқиқот ишлари олиб бораётган бўлса-да, ҳозирча ғўза вилтига қарши кескин зарба берадиган тадбир топилгани йўқ. Оқпалак билан зарарланаётган пахтазорлар эса йилдан-йилга кўпаймоқда.

Оқпалакка қарши курашнинг муҳим тадбирларидан бири юксак агротехника қоидаларига амал қилишдан ташқари алмашлаб экишдир. Бунда пахта — беда, маккажўхори, оқ жўхори ва бошқа хил қимматли экинлар билан алмашлаб экилади. Ундан ташқари вилтга чидамли ғўзанинг янги навларини яратиш ҳам катта аҳамият касб этади. Учинчи йўналиш эса ўсимликларни химиявий усулда муҳофаза қилишдир. Юқорида айтилган тадбирлар бир-бирига қарама-қарши қўйилмаслиги, балки бир-бирини тўлдириши зарур.

Бутуниттифоқ пахтачилик илмий-тадқиқот институти, — Ўрта Осиё ўсимликларни муҳофаза қилиш институти ва бошқа илмий ташкилотлар ўтказаётган тадқиқотлар шуни кўрсатмоқдаки, алмашлаб экишда ғўзанинг касалланиши икки-уч баравар камаяди. Бироқ ҳамма хўжаликлар ҳам алмашлаб экишга тўла-тўкис ўтганлари йўқ. Бу ўринда органик ва минерал ўғитларни сарфлаш нормаси, муддати ва муносабатларига оқилона ёндашишни ҳам унутмаслик керак.

Ўсимликларни ҳимоя қилишда агротехника усуллари билан бир қаторда ниҳолларни химиявий муҳофаза қилиш ҳам алоҳида ўрин эгаллайди. Мазкур усулни уч йўл билан амалга ошириш мумкин. Биринчиси, муҳофаза қилинаётган ўсимликнинг вилтга чидамлилигини оширувчи физиологик актив бирикмаларни қўлланишдир. Иккинчиси, тупроққа химикатларни солиш йўли билан касаллик замбуруғларини йўқ қилишдир. Учинчи йўл — химиявий терапия бўлиб, кўм-кўк ўсимликларни фунгицид ёрдамида пуркаш билан инфекцияларни йўқотишдир. Фикримизча, кўпроқ самарага эришиш учун барча

«ЎЗГАН» ВА «ОЛГИН» ПРЕПАРАТЛАРИ ХОСИЯТИ

тадбирларни комплекс ҳолида қўлланган маъқул.

Шуни таъкидлаш керакки, мамлакатимизда ва чет элларда турли йилларда ғўза вилтига қарши курашишда хлорпикрин, мис купороси, оҳак, формалин, аммиак суви ва бошқа хил моддалардан фойдаланиб кўрилган. Бироқ улар ўзининг техник-хўжалик ва иқтисодий жиҳатдан кўнгилдагидек самара бермаганлиги учун оммалашмади.

Оқпалакка қарши курашишда яратилаётган ва яратилгуси янги дорилар касалликка нисбатан юқори самарадорлиги, тайёрланиш технологиясига нисбатан содда бўлиши, уларни ишлаб чиқариш учун арзон хом ашё олиниши, кам заҳарли ва атроф муҳитни ифлослантирмаслиги керак. Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Ўсимлик моддалари химияси институтининг турли соҳаларда иш олиб бораётган химиклари, биологлари, технологлари, фитотоксикологлари, фармакологлари ва бошқа олимлари тинимсиз изланишлари ҳамда кўплаб химиявий бирикмаларни тадқиқ этишлари натижасида «Ўзган» ва «Олгин» деган янги препаратларни кашф қилдилар.

«Ўзган» оппоқ донадор модда бўлиб, кучсиз ҳид қўзғатувчи доридир. У сувда, ва ёғда эриб кетмайди, органик эритгичларда ёмон эрийди. Кам заҳарли бўлиб, ҳайвонларга унча таъсир қилмайди. Гектарига 100—200 килограммдан тўғри келадиган миқдордаги препарат кузги шудгордан олдин майдонларга солинса, оқпалакка қарши курашда яхши натижалар беради. Бундан ташқари 0,1—0,4 процентли концентрациядаги «Ўзган» дорисини ўсимликларга вегетация даврида қўлланиш мумкин. Юқорида айтилганлардан ташқари «Ўзган» препарати таъсир этиш доирасининг кенглиги билан ҳам ажралиб туради.

Шуниси характерлики, ушбу препарат янгидан ўзлаштирилаётган қўриқ ва бўз ерларда ишлатиш истиқболига эга. У янги ўзлаштирилган майдонларни тупроқ инфекциясига чалинишининг олдини олади.

«Ўзган» препарати Бутуниттифоқ пахтачилик илмий-тадқиқот институтининг марказий экспериментал базасида ва унинг Андижон филиалида 1969 йилдан бери синаб кўрилмоқда. Синов пайтида «Ўзган»ни бўз тупроқда, типик, ўтлоқли ва шўрхок майдонларда, сизот сувлари турлича жойлашган экинзорларда қўлланишнинг ҳар хил нормалари, муддатлари ўрганилди. Синовлар «Ўзган»нинг бир гектар ерга 100—200 килограмм миқдорида кузги шудгордан олдин солиниши ғўзанинг вилт билан касалланиши анча камайтирилганлигини исботлади. Агар ғўзаларга химикатлар билан ишлов берилганда, уларнинг касалланиши 10—14 процент камайган бўлса, контрол вариантида эса бу рақам 86—98 процентни ташкил қилди. Натижада янгича усулда ишлов берилган ғўзалардаги ҳосилдорлик гектарига 7 центнердан 15 центнерга кўтарилди.

Мамлакатимизда яратилган «Ўзган» препарати билан чет элда кашф қилинган «Беномил» дорисини қиёс қилиш «Ўзган»нинг жуда узоқ муддат таъсир этишини намойиш қилди. Яъни, ғўзага янги дорини бир марта ишлатиш уч йил давомида ўсимликнинг вилт билан касалланишини қисқартириб боради. Шуниси диққатга сазоворки, препарат ва унинг қолдиқлари уруққа ўтмайди.

СССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги ҳузуридаги зараркунандаларга, ўсимликлар касалликлари ва бегона ўтларга қарши химиявий воситалар билан кураш бўйича давлат комиссиясининг қарорига биноан 1972 йили «Ўзган» препарати оқпалакка ва ўсимликларнинг бошқа хил касалликларига қарши курашиш учун давлат синовига қўйилди. Ана шу қарорга кўра синов Бутуниттифоқ ўсимликларни муҳофаза қилиш институти ва Бутуниттифоқ пахтачилик илмий-тадқиқот институтининг 26 та лабораториясида тажрибадан ўтказилди. СоюзНИХИ ва унинг жойлардаги тажриба станциялари берган маълумотга кўра «Ўзган» дориси бир гектар ерга 50—100 килограмм миқдорида ишлатилса, ғўзанинг 108-Ф навига 10—25 килограмм эритма ҳамда пуркалганда навларнинг вилт билан касалланиши 71 процентдан 18 процентга тушишини ҳамда ҳосилдорликнинг гектар бошига 17,8 центнердан 32,8 центнерга кўтарилишини таъминлайди.

Мамлакатимизнинг токсикологик лабораторияларида ўтказилган тажрибалар «Ўзган» дориси фақат вилтгагина қарши эмас, балки бошқа хил қишлоқ хўжалик ўсимликлари касалликларига қарши ҳам узоқ муддатга мўлжалланган истиқболли препарат эканлигини тасдиқлади. «Ўзган» дориси олмалардаги, бодринглардаги, қанд лавлагисидаги, узумдаги, қора смородинадаги, ғалла экинларидаги ҳар хил касалликларга қарши курашишда ажойиб натижалар берди. Шу туфайли давлат комиссиясининг 1975 йил июль ойидаги қарори билан янги препарат қишлоқ хўжалигида қўлланишга тавсия этилди.

«Ўзган» ва «Олгин» препаратлари оқпалакни йўқотишдан ташқари сўрувчи ва кемирувчи ҳашаротларни қириб улар сонини камайтиради. Бунинг учун ўсимликларнинг барглари ва танасига фунгицид сепилгач, ҳашаротлар ана шу ўсимликларни ейди ва шарбатини сўриб ҳалок бўлади. Шунингдек, «Ўзган» препарати ҳашаротга нисбатан стерилизациялаш таъсирини ўтказиб, кейинги йили ҳашаротларнинг кўпайишига йўл қўймайди. Хуллас, ҳозир «Ўзган» дориси ўсимликлардаги 20 хил касалликка қарши курашда фойдаланиш мумкинлигини исботлаб турибди.

КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ Л. И. Брежнев партия XXVI съездига қилган Ҳисобот докладида фан-техника тараққиётини жадаллаштиришга кўпроқ аҳамият беришни таъкидлаб, **«Илмий кашфиётлар ва ихтироларни жорий этиш бугунги кунда ҳал қилувчи, энг ўткир соҳадир»**, деб уқтириб ўтди. Республикамизда бу соҳада муайян ютуқлар қўлга киритилган. Жумладан, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг кўрсатмасига биноан Фарғонадаги азот ўғитлар заводида вилтга қарши «Ўзган» ва «Олгин» препаратларини ишлаб чиқарувчи тажриба цехи ишга туширилган. Бу ерда йилига 60 тонна дори тайёрлаш мумкин.

КПСС XXVI съездида тасдиқланган Асосий йўналишларда **«Қишлоқ хўжалигида агрохимия хизматининг роли ва минерал ўғитлардан, оҳак материалларидан, ўсимликларни ҳимоя қилишнинг химиявий воситаларидан самарали фойдаланишда унинг масъулияти оширилсин»**, дейилади. Съезд кўрсатмаларини бажариш ҳамда «Ўзган» ва «Олгин» препаратларининг пахтачилик, чорвачилик, полизчилик, шунингдек, ветеринарияда, медицинада қўлланиш имкониятлари кенгаётганлигини назарда тутиб, ушбу препаратни ишлаб чиқаришни кўпайтириш зарур деб ўйлаймиз. Бунинг учун хом ашё базасини кенгайтириш масаласини ҳам ҳал қилиш керак. Бу давр талаби, ҳаёт тақозоси.

Ч. ҚОДИРОВ, химия фанлари доктори, профессор, Т. ШОКИРОВ, техника фанлари доктори, профессор, А. РАҲИМОВ, биология фанлари кандидати.

КОНВЕРТЛАРНИ ОЧГАНДА

ЮҚОРИ СИФАТ БИЛАН

Андижонда ташкил этилган улгуржи савдо ярмаркаси қатнашчиларининг диққатини шаҳар тикувчилик бирлашмасида тайёрланган эркаклар ва болалар кийимларининг сифати алоҳида жалб этди. Давлат сифат комиссияси томонидан юқори баҳоланган бу маҳсулот турларининг айримларига фахрли беш қиррали белги — Сифат белгиси берилди. Бу йил корхона 33 моделда хилма-хил кийимлар тикиш мажбуриятини олган. Улардан ўн тўрт хили Сифат белгиси билан чиқарилади.

И. ГАЗИЗОВ,
В. КУРНОСОВ.

ҚАРДОШЛАР КЎМАГИ

«Союзлегпромпусконаладка» трестининг Қозоғистондаги созлаш ва ишга тушириш бошқармаси мутахассислари Ўрта Осиё республикалари ҳамда Қозоғистон енгил саноат корхоналарининг ўттиздан ортиқ объектида иш олиб бормоқдалар. Яқинда ишга туширилган Бухоро ип газлама комбинатининг иккинчи навбати ва корхонанинг Ғиждувон филиали қад кўтаришида уларнинг салмоқли улуши бўлди. Йилнинг иккинчи кварталида филиалнинг иккинчи навбати ҳам ишга туширилади.

Г. МАРАЛБОЕВ.

* * *

Республикамиз шаҳар ва қишлоқларида съездлар йили юксак меҳнат кўтаринкилиги, ижод ва юксалиш завқ-шавқини редакцияга келган бошқа хат-хабарлардан ҳам билиш мумкин. Жумладан, навоийлик **И. Александров** «Навииазот» ишлаб чиқариш бирлашмаси коллективи эришган меҳнат ютуқлари ҳақида хабар қилса, андижонлик **С. Исмоилов** Қўрғонтепа қурувчилари амалга ошираётган улкан ишлар тўғрисида ёзади. Қашқадарёлик **Т. Ибодов** Шаҳрисабз транспортчиларининг илғор тажрибаларини қаламга олса, фарғоналик **Ш. Сандумаров** Қувасой цементчиларининг ўзаро меҳнат мусобақаси тўғрисида ҳикоя қилади. Тошкентлик **С. Султонов, А. Воҳидов,** муборакалик **А. Ўринов, Б. Икромов,** наманганлик **И. Нишонов** ўртоқлар ҳам ўз мактубларида зарбдор меҳнат вахтасида ишлаётган саноат корхоналари, қурилиш ва транспорт ташкилотлари коллективларини, ишлаб чиқариш илғорларини мадҳ этганлар.

РЕДАКЦИЯГА ЖАВОБ БЕРАДИЛАР

Андижон область партия комитети:

Андижонлик бир группа газетхонларнинг редакцияга йўллаган хатида Андижон медицина билим юртида молия-хўжалик ва меҳнат интизоми қўпол равишда бузилаётгани таъкидлаб ўтилганди.

Хатдаги фактлар шаҳар партия комитети комиссияси томонидан атрофлича текшириб кўрилди. Ҳақиқатан ҳам билим юртида оммавий-сиёсий ишлар талаблар даражасида эмас. Педагогик кадрлар фаолияти устидан тегишли назорат ўрнатилмаган. Меҳнат ва молия интизоми бўш. Юқоридаги камчиликларга йўл қўйилганлиги учун медицина билим юрти директори М. Ортиқбоевага шахсий ҳисоб карточкасига ёзиш шарти билан қаттиқ виговор берилди. Сиёсий-тарбиявий ишларда қатор камчиликларга йўл қўйилгани учун партия ташкилоти секретари М. Зарипохуновага қаттиқ виговор эълон қилинди ва ўқув ишлари бўйича директор ўринбосари лавозимидан олиб ташланди.

Текшириш якунлари Андижон медицина билим юрти педагогик коллективи ўртасида муҳокама қилинди ва йўл қўйилган камчиликларни бартараф этиш ҳамда қайта такрорламаслик учун тегишли тадбирлар ишлаб чиқилди.

Ховос район партия комитети:

Ховос районида истиқомат қилувчи ўртоқ С. Аҳмедовнинг хатида Навоий номли совхоз маъмурияти ва партия ташкилоти фаолиятида йўл қўйилаётган айрим камчиликлар маълум қилинган эди. Хат текшириб кўрилганда ундаги фактлар асосан тасдиқланди. Текшириш натижалари Ховос район партия комитети бюросида кўриб чиқилди. Навоий номли совхоз директори Т. Қўчқоров ва партия ташкилотининг секретари У. Шодиевлар хўжалик фаолиятида йўл қўйилган камчиликлар учун партиявий жазо олдилар. Совхоз фаолияти устидан контрол ўрнатилди.

Фарғона область ижроия комитетининг ички ишлар бошқармаси:

Газетхон Р. Аҳмаджоновнинг Қува район матлубот жамиятига қарашли айрим магазинларда моллар устига ортиқча нарх қўйиб сотилиши тўғрисида ёзган хати текширишда тасдиқланди. Жумладан, шу райондаги 9-магазин сотувчиси Н. Каримова 50 килограмм унни харидорга сотаётиб, ундан 2.40 тийин ортиқча ҳақ ундириб олди. Унинг устидан тўпланган жиноий иш ички ишлар бошқармасининг терговь бўлимига оширилди.

Ёзувчи мулоҳазалари

ҲАЁТ ДАЛАСИ

Назир САФАРОВ,
Ўзбекистон халқ ёзувчиси

ДЕҲҚОН касбидан ҳам беозор касб бормикан? Бошқа бирор касб эгаси деҳқончалик журъат билан: мен ернинг оналик қудратини асрайман, унга жон ато этаман, — дея олармикан? Ким ерни келинга қиёс қилиб, уни кўрмаганда соғинади? Фақат қўшчи, дон сочувчи ҳис этиши мумкин буни! Ўзига хос қалб соҳиби, ўзига хос характер, керак бўлса, ўзига хос туйғу эгаси бўлган одам у.

Эсимда, жанглар оралиғидаги осойишта онларда, айниқса баҳорда қор сувлари бўза каби ердан ҳовур бўлиб кўтарилганда бирорта солдат окоп ортидаги далага қайрилиб қараганда ғамгин ва ўйчан кўз тикиб қоларди. Жуда чанқоқлик билан қарарди. Даланинг ҳидига тўярди. Шу дақиқаларда дала унинг учун душман билан олишадиган жой эмасди, майдонда ўлим эмас, ҳаёт гавдаланарди. Ердан кўтарилаётган ҳаёт дала узра абадий тантана қилади.

Шундан бўлса керак — кимдир қаламга олиб китобга киритган образ — снаряддлардан ҳайдалиб-ағдарилган ер образи менга маъқул бўлмаганди. Ер мажруҳ бўлган, ўзининг оналик латофати ва қудратини йўқотган дейилса тўғри бўларди.

Биз бундай мажруҳ далалардан неча бор ўтдик! Азобландик ҳам, қийналдик ҳам. Бизлар руслар, украинлар, белоруслар, қозоқлар, ўзбеклар қанча эдик, она еримизнинг барча бурчакларидан бўлган бизнинг қанчамиз ерни эъзозлаб, уни ҳимоя қилиб заминда ётдик!

Ана шундай мажруҳ ерга менинг юртдошим Ҳамро Эргашев ҳам йиқилди. Немис минасидан белорус тупрогида йиқилди. Қайтиб туролмайдиган ҳолатда юзтубан йиқилди. У мен учун мангулик рамзи бўлиб қолди. Ерни севиб қолган инсоннинг мангулиги...

Мен сизларга бир қўшчининг қайта тирилиши ҳақидаги деярли афсонавий воқеани айнан Ғалаба куни арафасида айтиб бергим келади, чунки Буюк байрамнинг юбилей кунларидан бирида у билан учрашдим, тўғрироғи исмини билдим.

Мен белорус тупроғини фашист босқинчиларидан озод этишдаги жангларда қатнашган Улуғ Ватан уруши ветеранлари группаси билан Минскдаги Ҳарбий шуҳрат музейида бўлдим. Экспозициялардан бирида осколка тешиб ўтган ва қон томган комсомол билетини кўрдим. Билетда солдатнинг номи ёзилган — Ҳамро Эргашев.

Мен уни илгари билмасдим, мухбирлик блокнотимда улуғ курашнинг юзлаб қаҳрамонлари номи битилган бўлса-да, уруш йўлларида учратмагандим. Минскда мен унинг номини ёзиб олдим. Уйга қайтгач, Ўзбекистонда Эргашевнинг урушгача босган изларини топмоқчи, унинг полкдошлари, қариндош ва уруғларини изламоқчи, қаҳрамоннинг таржимаи ҳолини тикламоқчи бўлдим. Газеталардан бирида Эргашев ҳақида нима бўлса ҳам биладиган барча одамларга мурожаат босилиб чиқди.

Ҳалок бўлган жангчининг дўстларидан бирор дарак кутган одамнинг қулоғига телефон трубкасида бирдан Ҳамронинг ўз овози эшитилганда бўладиган ҳолатдаги ҳисларни тушунтириб бериш ҳозир мушкул:

— Ўртоқ капитан, сиз пулемётчи Ҳамро Эргашевни излаганмидингиз? Пулемётчи Эргашев, — бу мен. Карл Маркс номли колхоз бригадири...

У ҳаётга қандай қайтгани, ўзини йўқотган, музлаб қолган одамни жангдан сўнг санитарлар ўлдига чиқариб госпиталга олиб келгани, бир неча йил мобайнида сафга қайтган ва қадрдон колхозига қўлтиқтаёқда келгани — буларнинг ҳаммасини мен ўша Ҳамро Эргашев юксак кўрсаткичлари учун Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвонига сазовор бўлганидан сўнг билдим. Ўшанда — ҳалок бўлди, деб саналган солдат билан учрашув, уруш солдати эмас, тинч давр солдати билан учрашув қандай қувончли.

Карл Маркс номли колхозда яна иккита фронтчи — Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари бор экан, хўжалик раҳбари старшина Жониқул Юсупов ва механизаторлар бригадири, Маресьев каби машинани протез билан ҳам бошқариш мумкинлигини исботлаган оёқсиз солдат Қурбон Орзиқулов. Мен бу солдатлар ҳақида уруш майдонидан тинчлик майдонига ўтган жуда қийин йўлни ёзувчига хос қизиқиб баён этишдан қочаман, улар бу йўлни Ғолибларга хос босиб ўтганликларини таъкидламоқчиман, холос. Тўққизинчи майсиз улардан ҳеч қайсиси бугунгидек — меҳнат қаҳрамони бўлолмасди.

ҒАЛАБА деб аталган буюк марра вақтни «ғалабагача» ва «ғалабадан кейинги» сўзлари билан бўлиб турибди. Ғалабагача — еримизни азоблаган, топтаган уруш бўлди. Ғалабадан кейин — ерни қайта туғдирган, янгилаган, уни унумдор, бўстонга айлантирган тинчлик бўлди. Рус Ноқоратупроғи, қозоқ қўриғи ва ўзбек чўли. Ер узра тинч ҳаёт. Уни баҳорда зумрад қоплайди. Кузнинг олтин жамоли. Пахтазорларимизнинг «оқ олтин»и. Унда минг-минглаб одамларнинг буюк меҳнати, уларнинг илҳом ва орзулари, уларнинг ҳорғинлиги ва толмаслиги мужассам.

Урушдан сўнг, тинч даврда, менинг республикам пахта етиштиришни деярли хаёлий чўққиларга кўтарди. Унинг ўтган йилги хирмони 6 миллион тоннадан кўп «оқ олтин» билан ўлчанди. Олти миллион тонна — бу миллиард ва миллиардлаб чаноқлар, миллиард ва миллиардлаб момиқ толалар демак. Уларни етиштириш керак эди ва йиғиштириб олиш керак эди. Пахтаси оппоқ очилиб турган ғўзага қўл узатган билади буни. Бизнинг олтинни ёмғирга қолдириб бўлмайди. Ёмғирдан сўнг у ерда ўз олтинлигини йўқотади.

Бизда бу йилги баҳор қийин бўляпти. Кўпчилик шундай деяпти, аслида ҳам шундай. Аммо об-ҳаводан шикоят қилишганларини эшитганимда, бу шикоят қўрқитмаслигини, фақат хавотир туғдиришини хаёлан илғаб оламан. Бунга шундай жавоб бергим келади: ўтган йилги баҳор осон бўлганмиди? Аввалги йилдаги-чи? Уч йил олдинги баҳор-чи? Қийин баҳор бўлганди. Жудаям қийин бўлганди. Пахтага ажратилан майдоннинг деярли ярмига қайта экишга тўғри келганди. Ҳатто бир неча марта бузиб экилганди. Мен тунги бўрондан кейин жонсиз даласи олдида йиғлаган эркакларни кўрганман. Улар кузда далалар оппоқ олтинга тўлсин деб янги куч билан ишга киришганларини ҳам кўрдим.

Қийин баҳор даласи қаршисида туриб, бу даланинг урушдан кейинги тинч даврдаги тақдири ҳақида ўйлайман. Тинчлик бизга қўриқни инъом этди. Бу ернинг ҳаётида бир давр эмасми?! Ернинг қудрати ошди, унумдор қатлами кўтарилди. Менинг жонажон Жиззахим қўриқ ўлкага айланди. шаҳарнинг ўзи эса —ўлканинг пойтахти бўлди.

Илк қўриқ шудгори менинг қадрдон еримда Ғалаба кунигача ҳайдалганди. Бироқ шу шудгорни қилган одам ҳозирги кунларга ишонганди ва у ҳаёт, тинч ҳаёт рамзи бўлиб, ҳосил учун шу кунларни яқинлаштирмоқчи бўлганди.

Тоштепа этакларида, жонсиз ҳисобланган жойларда дала кўз очганди. Мен уни илк бор Ғалаба кунидан кейин, урушдан қайтганимда кўргандим. Шу далани яратган одамларни кўрдим, улар фронтдан қайтган ҳар бир кишини кутиб олишарди: Тундами, кундузими, бутун кўчадагилар солдат кирган уйнинг ҳовлисига чопарди.

Мен ёзнинг сокин кечаларидан бирида қайтдим. Кеч бўлиб қолганига қарамай одамлар эсон-омон қайтганлигим билан табриклагани ошиқишарди. Ахир кўплар қайтиб келмаганди...

Кўплар «ғалабага» етолмай узоқ элларда қолиб кетганлигини фақат аёллар ва чолларни кўриб англадим. Оқсоқоллар мен билан кўришиб ўғилларини эслашди. Аёллар кўз ёшларини артишарди; улар ҳам ўғиллари ва ака-укаларини эслашарди. Уларнинг ҳар бири менинг тимсолимда умид хабарчисини кўришни истарди— ҳали олис йўлларда ушланиб қолганлар учун эшиклар очиқ эди. «Бутун уруш»ни кўрган, уларнинг наздида ҳар бир жангчини кўрган одамдан бирор гап билиб олиш истаги табиий хол эди. Қўшниларнинг юзида ташвишли савол илғадим:

— Менинг Қурбонимни кўрмадингми?

— Бизнинг Анвар ва Азимни-чи?

Ҳаммани кўришнинг иложи бўлсайди!

Кута-кута чарчаган оталар ва оналар бунинг учун иккита кўз оз эканлигини тушунишарди, барибир умид қилишарди.

Ҳаммадан кеч келган аёл ҳам умидвор эди. Бу аёл остонага қадам қўйганда қуёш ҳовлимизга мўралаб қолганди. Мен ўша тун ва ўша тонгда мени қарши олганларнинг ҳаммасини эслолмайман — вақт ўз ҳукмини ўтказиб, хотирани сусайтиради. Ҳалиги аёлни эса эслаб қолдим.

Агар мендан ҳозир нега эсингизда худди ўша сиймо сақланиб қолган, деб сўрасалар, мен бирданига, қисқа жавоб беролмасдим. Унинг қиёфасида ҳеч қандай эсда қоладиган белги йўқ эди. Юзлари жуда ҳоргин, изтиробда эди. Ёшига нисбатан анча катта кўринарди. Ҳатто ажинлари ҳам кўзга ташланган эди чоғи.

Аёл ёлғиз эмасди, болалари бор эди. Энг кичиги — қўлида, иккита каттароғи онасининг этагидан тутиб турарди. Тўрталови ҳам менга қарарди... Гўё мен бешинчи одам — уларнинг отаси қаерда эканлигини билгандек. Гўё ундан салом айтиб, жуда муҳим ва жуда яхши сўзларни айтиб болаларни қувонтираётгандек ва онани тинчлантираётгандек.

Аёл қўрқа-писа жилмайди ва ўзини танитди:

— Азимова.. Пардаой...

Мен буни эслаб қолдим. Ён дафтаримга ёзиб ҳам олдим. Мен билан уруш йўлларини босиб ўтган ён дафтаримга ёзиб олдим. Ёшгина солдат бевасининг номи фронт дафтарига ҳақли равишда ёзилганди. У олдинги линиядан узоқ бўлса ҳам, урушга қатнашган эди. Ўша тонгда мен бу аёл ғалабамиз учун ёрдам берганлигини ҳали билмагандим.

У ҳам бошқалар каби энг яқин одами ҳақида сўради:

— Ака, сиз фронт йўлларида бизнинг Салоҳиддинни кўрмадингизми?

Мен уни учратмагандим. Аммо буни бечора аёлга айтмадим. Ўйлаб кўриш, фронт блокнотларимни варақлаб олиш учун вақт сўрадим.

— Дафтарда кўрсангиз, эсласангиз, бизга айтарсиз?

Унинг ҳалок бўлганлигини аёлнинг ўзи «қора хат»дан ҳам биларди. Аммо мен унинг умидини сақлаш истагини, аёлга ва болаларга ишонч билан яшаш имконини бериш кераклигини тушундим. Бутун уруш даврида уларнинг эшиги бекилмади, унга Салоҳиддин кириб бориши керак эди. Эшик тинч кунларда, энди ҳам ёпилмасин.

Аёл мен билан хайрлашди, ҳовлидаги кексаю ёшга таъзим қилиб кетди. Аммо мен уни эслаб қолдим. Ўша дақиқаларда ва ўша тонгда қўшнилардан у аёл ким, қандай яшайди, урушни қандай кутди деб сўрамадим. Ғалаба куни одамлар олдида қандай турганини суриштирмадим. Бироқ билганимдан сўнг ҳайратга тушдим. У мўъжиза яратганди. Аёлнинг, дугоналарининг, қизалоқларнинг қўли билан Тоштепа далага айланганди. Жиззах чўлининг ўтмишини билмаган киши воқеанинг мазмунига тушунмайди. Тоштепа у учун — образли ифода, шунчаки сўз эди. Мен учун бу ном ерни тавсифлаб турибди. Таассурот. ҳиссиёт ифодаси бу. Қуёшдан қовжираб, тошдай қизиган тақир ер. Энди эса унда ҳаёт бор. Тоштепа этакларида дала ястаниб ётибди. Ям-яшил, серҳосил.

Қўриқ — бу ҳам ер. Ер эса ҳамиша дала бўлавермайди. Далани яратиш ҳам инсоний матонат жасорати, руҳий жасорат. Кекса Урдушмат ака менга ҳикоя қилади:

— Мен қизлардан хавотирда эдим. Атрофни тош босиб кетганди. Тошларни қандай териб чиқишди; қарагани қўрқасан. Лекин қийинчиликни енгишди...

Пардаой бригадасининг қизлари фақат тош теришмади, балки сув чиқаришди: ер ҳайдашди — ниҳоят, чигит экишди...

Экишдан кейинги биринчи ҳафта — энг беором пайт. Тонгда ҳам, кечқурун ҳам улар пайкалга чопишарди: уруғ ниш урмадимикин, ердан яшил ўт кўз ёрмадимикин? Униб чиққанда қувончнинг чеки бўлмади! Қизлар қўшиқ куйлашди, бахтни тутиб олиш учун яшил гиёҳларга парвона бўлишди — бизда илк бойчечакни шундай қарши олишади. Ким уни биринчи кўрса, тақдир ҳаётига ёрқин йўл солади.

Пардаой ўз даласида илк бор чиққан яшил гиёҳни кўриш қувончига сазовор бўлган. Тақдир ҳам унинг ер соҳиби ва деҳқончилик йўлини, бунёдкорлик йўлини ёритди. Унинг меҳнати, сабот-матонати билан ер бўстонга айланди.

Мен ҳозир унинг даласига солдат кўзи билан қарайман, Ватанимизнинг улуғвор, бой, тинч, осойишта даласини кўраман ва урушнинг бешафқат майдонларидан ўтмаганимизда, Буюк Ғалабамизнинг улуғ байроғини охирги маррага тикмаганимизда бу дала шундай бўлмас эди, деб қалбдан ҳис қиламан ва ақлан ўйлайман.

(«Сельская жизнь»нинг 8 май сонидан).

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ХАБАРЛАРИ

ҒУЗОР. «Пачкамар» совхозида 20 мингдан зиёд совлик қўзилади. Ҳар 100 бош совлиқ ҳисобига 145 тадан қўзи олинди. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ҳомид Эргашев, Бакор Пўлатов, Қаҳҳор Пўлатов, Турди Шойқуловлар отарида эгиз қўзилар сони кўзда тутилганидан зиёд бўлди.

О. ҒАФФОРОВ.

* * *

БУВАЙДА. Киров номли колхозда қўзилатиш мавсуми муваффақиятли якунланди. Олинган урғочи қўзиларнинг ҳаммаси ўстиришга қолдирилди. Бош чўпонлардан Алибек Асилбеков, Нормирза Кўчаровларнинг муваффақияти айниқса қувончли бўлди.

Н. МАМАДАЛИЕВ.

* * *

ЯККАБОҒ. Будённий номли йилқичилик заводи коллективи 86.690 бош совлиқнинг ҳар 100 бошидан 150 тадан соғлом қўзи олиб, катта зафар қучди. Қўй-қўзилар меҳр билан боқиляпти.

Ш. МАҲМУДОВ.

Ульянов районидаги «III Интернационал» совхозининг илғор сут соғувчиси Дилбар Жўраеванинг режалари катта. У ўз қарамоғидаги 18 бош сигирнинг ҳар биридан йилига 5,5 минг литрдан сут соғиб олиш ва шу йўл билан ўн биринчи беш йиллик план топшириқларини муддатидан илгари— уч йилда бажариш ниятида. Суратда: илғор сут соғувчи Дилбар Жўраева.

Э. Холмуродов фотоси.

ПЛАНЕТАМИЗДА

ОЛИЖАНОБ МУДДАОЛАР

Уртоқ Л. И. Брежневнинг қаҳрамон шаҳар — Киевдаги ёдгорлик комплекси тантанали очилиши чоғида сўзлаган нутқи чет эл жамоатчилиги кенг доираларининг зўр диққат-эътиборини ўзига тортмоқда. Кўпгина матбуот органларининг шарҳларида, турли мамлакатлар танқли давлат ва жамоат арбоблари билдираётган фикрларда таъкидлаб ўтилишича, совет раҳбарининг нутқи —совет халқи муддаоларининг беғуборлиги ва олижаноблигидан, СССР ташқи сиёсатининг тинчликсеварлик йўли изчил ва принципиаллигидан яққол далолат беради.

Л. И. Брежневнинг нутқи, деб ёзади Болгарияда чиқадиган **«Работническо дело»** газетаси, КПСС билан Совет давлатининг ҳозирги замонда энг муҳим масала—тинчлик ва тинчлик учун кураш проблемалари хусусидаги мукаммал фикрини ифодалайди.

Польша газеталарининг уқтириб ёзишича, СССРнинг, қардош социалистик мамлакатлар ва замонамиз барча соғлом фикрли кучларининг сабот билан биргаликда сарфлаган куч-ғайратлари натижасидагина 70-йилларда халқаро муносабатлар кескинликни юмшатиш белгиси остида ривожланиб борди. **«Трибуна люду»** газетаси Совет Иттифоқи учун тинчлик ва давлатларнинг тинч ҳамкорлиги манфаатлари унинг ташқи сиёсатига асос бўлиб келганлиги ва шундай бўлиб қолаётганини эслатади.

СССР, деди совет раҳбари, Ғарб билан бафуржа музокаралар ўтказиш тарафдоридир, аммо уни мажбур этсалар, у урушқоқ империализмнинг ҳар қандай дағдағасига тез ва самарали жавоб топа олади, деб уқтиради **«Нью-Йорк таймс»** газетаси. **«Ньюсдей»** газетаси Л. И. Брежневнинг гарчи урушдан кейинги даврда хатарли ва ҳатто қалтис вазиятлар вужудга келиб турган бўлса ҳам урушнинг олдини олиш мумкинлигига ишончини уқтиради. Кескинликнинг жазавасини пасайтириш, кескинликни юмшатишни сақлаб қолиш ва уни янада ривожлантиришни таъминлаш учун курашишни Совет Иттифоқи ҳозирги замоннинг энг муҳим масаласи деб ҳисобламоқда, деб ёзади «Ньюсдей» газетаси. **«Филадельфия инкуайрер»** газетаси ҳозирги замоннинг энг муҳим проблемаларига Москва билан Вашингтоннинг ёндашиши мутлақо бир-биридан фарқ қилишини таъкидлади. Совет Иттифоқи тинчлик йўлидан ва ҳарбий можаролар манбаларини тугатиш йўлидан боришга интилаётганлигини намойиш қилиб турган бир пайтда, деб ёзади газета, АҚШ давлат секретари А. Хейг «АҚШнинг дунёдаги раҳбарлик мавқеини қайта тиклаш» мақсадида «зўравонлик» сиёсатини ўтказишга чақирмоқда. Совет раҳбари бу сиёсатни кескин қоралади ва тарих сабоқларини эслатиб ўтди, деб хулоса чиқаради газета.

Лондонда чиқадиган **«Таймс»** газетасининг қайд этишича, Л. И. Брежнев тинчликни ва халқаро ишончни мустаҳкамлаш йўлида виждонан, дадил куч-ғайратлар сарфлаш зарурлигига эътиборни қаратди, бафуржа музокара ўтказишга чақирди ва Совет Иттифоқи қуролланиш пойгасига қатъиян қарши эканини таъкидлади.

Ғарбий Германияда чиқадиган **«Вестфелише рундшау»** газетаси Л. И. Брежневнинг нутқини барча давлатларни эҳтиёткор ва оқилона сиёсат ўтказиш йўли билан тинчликни сақлаб қолишга қилинган даъват, деб баҳоламоқда.

Л. И. Брежневнинг нутқи Яқин Шарқ мамлакатларида зўр қизиқиш билан кутиб олинди. Ливандаги газеталар нутқда бутун дунёда тинчлик ишини мустаҳкамлашга қилинган астойдил даъватни бўрттириб кўрсатмоқдалар. Совет раҳбари Ғарбга кенг ва амалий музокара бошлашни таклиф этиш билан айни бир вақтда урушқоқ империалист доираларни социалистик мамлакатлар ривожига ва халқларнинг миллий озодлик курашига ҳалақит бериш йўлидаги уринишлардан огоҳлантирди, деб ёзади Байрутда чиқадиган **«Ас-Сафир»** газетаси. **«Ан-Нидо»** газетаси КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг нутқини Совет Иттифоқининг Ер юзида тинчликни мустаҳкамлаш, кескинлик манбаларини тугатиш, ҳарбий можароларни тўхтатиш йўлида бутун куч-ғайратни сарфлашга берган азму-қарорининг янги ва ёрқин далили, деб баҳолайди. (ТАСС).

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

ЛИССАБОН. Португалия Компартияси марказий комитетининг бош секретари А. Куньял қуйидагиларни айтди: «Португалияда демократия жиддий хавф остида қолмоқда. Бу эса ҳукуматнинг миллий манфаатларни халқаро империализмга янада қарам қилиб қўйиш, Португалиянинг НАТОда иштирокини активлаштириш ва мамлакатнинг Европа иқтисодий ҳамжамиятига аъзо бўлишга қаратилган ташқи сиёсати билан боғлиқдир».

А. Куньял террорчи ташкилотларнинг фаолиятини қаҳр-ғазаб билан қоралади. Улар қалбаки революцион шиорлар остида Португалияда сиёсий кескинликни вужудга келтиришга уринмоқдалар. Уларнинг хатти-ҳаракатлари жиноятқорона ва иғвогарликдан иборатдир, деди А. Куньял.

ТЕҲРОН. Қўшилмаган мамлакатлар делегацияси Теҳронга келди. Делегациянинг бу ерга келишидан мақсад Эрон-Ироқ қуролли можаросини бартараф этишга доир Эрон раҳбарлари фикри билан танишишдир. Делегация аъзолари — Куба, Ҳиндистон, Замбия ташқи ишлар министрлари, шунингдек Фаластин Озодлик ташкилотининг вакили Эрон президенти Банисадр билан музокаралар олиб борадилар. Делегация сўнгра Бағдодга боради.

ДЕҲЛИ. Бихаршариф шаҳрида ва Ҳиндистоннинг Бихар штатидаги бошқа аҳоли пунктларида вазият аста-секин нормаллашмоқда. Маълумки, яқинда ана шу ерда қонли диний-жамоа тўқнашувлари бўлиб, натижада 50 га яқин киши ҳалок бўлган эди. Комендантлик соати қисқартирилди. Магазинлар ва мактаблар ишлай бошлади.

(ТАСС).

ҚИЗҒИН ТАЙЁРГАРЛИК

ГДРда халқ палатаси ва маҳаллий халқ вакиллатхоналарига 14 июнда ўтказиладиган сайловга тайёргарлик кенг авж олдириб юборилди. ГДР Миллий фронти район комитетлари ва шаҳар районлари комитетлари активларининг бўлиб ўтган мажлисларида республика пойтахти — Берлин депутатлар округ мажлисларига ва депутатлар шаҳар мажлисига кўрсатилган номзодларнинг рўйхатлари кўриб чиқилди ва тасдиқланди.

Миллий фронт округ комитетлари келгуси ҳафтада мамлакат давлат ҳокимиятининг олий органи — халқ палатасига номзодларни кўрсатади.

БИТИМ ТАСДИҚЛАНДИ

Туркия Министрлар Кенгаши Самдшаҳар алюминий комбинатининг ишлаб чиқариш қувватларини кенгайтириш тўғрисида яқинда Анқарада имзоланган Совет — Туркия битимини тасдиқлади. СССРнинг иқтисодий ва техникавий ёрдами билан қурилган бу корхона алюминий ва турли профилдаги прокат ишлаб чиқаришни икки баравар кўпайтиради.

БУЮК ҒАЛАБА ШАРАФИГА

БРАЗЗАВИЛЬ. Пойтахтдаги армия клубида Улуғ Ватан урушида совет халқи қозонган ғалабанинг 36 йиллигига бағишланган фотовиставка очилди. Виставка очилишида социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг Конго Халқ Республикасидаги дипломатия вакиллари, раҳбар кадрлар ва миллий армиянинг ҳарбий хизматчилари ҳозир бўлдилар.

(ТАСС).

ОШКОРА АРАЛАШУВ

АҚШнинг иккинчи жаҳон урушидан кейинги бутун сиёсати — халқ манфаатларига қарши бўлган энг реакцион режимлар тарафида туриб, бошқа давлатларнинг ички ишларига ошкора аралашиш сиёсатидир. Американлик таниқли обзорчи К. Фритчи шу хулосага келди.

У «Вашингтон пост» газетасида эълон қилинган мақоласида 26 йил муқаддам Қўшма Штатлар Гватемалада тўнтариш ташкил қилиб, қонуний президент Хакобо Арбенсни ағдариб ташлаганини эслатиб ўтади. Ўша пайтдан бери, деб ёзади у, қашшоқлик ботқоғига ботиб қолган Гватемала халқи маҳрумликдан қутула олмаяпти, бир-бирининг ўрнини олиб турган ва ҳар қандай бошқача фикрларни бостириб келаётган ҳарбий режимлардан бошқа ҳеч нарсани кўрмаяпти.

Америка маъмуриятининг Кэмп-Дэвид сиёсатида очиқ-равшан кўриниб турган босқинчилик майллари хусусида Лотин Америкасида ҳозир хавотирликка тушиб қолинганининг сабаби шуки, Вашингтон Кубадаги Батиста, Доминикана Республикасидаги Трухильо, Никарагуадаги Сомоса, Сальвадордаги ҳарбий хунта сингари диктаторларни узоқ вақт мобайнида қўллаб-қувватлаб келди, деб таъкидлайди К. Фритчи.

1954 йилда Вьетнам халқ армияси Дьенбьенфу яқинида француз мустамлакачилари устидан ғалаба қозонгандан кейин АҚШ Ханойга қарши ҳаракат қилиб, мамлакатни парчалаб ташлашга ва Жанубий Вьетнамда Американинг қўғирчоқларини ўрнаштириб қўйишга уринди.

Бизни муқаррар равишда мағлубиятга маҳкум этаётган вазиятларга аралашишдан огоҳлантириш учун мана шуларнинг ҳаммаси кифоя қилмаса, деб таъкидланади мақолада, у ҳолда президент Рейганнинг маслаҳатчилари Хитойдаги граждан урушига гоминьданчилар қўшинлари тарафида туриб аралашганлигимизнинг хатоларини ва Жанубий Кореядаги халққа қарши ҳарбий ҳукуматларни қўллаб-қувватлаш сиёсати давом этаётганини ҳам шунинг ёнига қўшсинлар.

Жанубий Осиёда, деб уқтиради обзорчи, Покистон Ҳиндистонга қарши уруш ҳаракатлари бошлаган пайтда биз Покистонни гиж-гижлатдик. Эронда биз ўз халқига қарши курашган шоҳни қўллаб-қувватладик; Эфиопияда биз Хайле Селассие ағдариб ташлангунча унга ёрдам бериб, уни қуроллантириб турдик. Анголада ҳам худди шундай бўлди. Ўттиз йилдан буён мана шундай қилмишлар давом этиб келмоқда.

Аммо тарихнинг мана шу очиқ-равшан сабоқлари Рейган маъмуриятига кор қилмади, деб ёзади Фритчи. Давлат департаментидан олинган сўнгги хабарларга кўра, Оқ уй Гватемаладаги ватанпарварлик ҳаракатига қарши курашаётган мустабид режимга яна ҳарбий ёрдам бермоқчи бўлиб турибди. Мақоладан маълум бўлишича, Қўшма Штатлар Хитой билан биргаликда қўлга тушмай қочиб қолган полпотчи газандаларнинг қолдиқларидан ва реакцион кхмерлик муҳожирлардан ҳарбий гуруҳ тузмоқда, бу гуруҳ Кампучиянинг қонуний ҳукуматига қарши кураш бошлаши лозим эмиш. Башарти Қўшма Штатлар Гватемала ва Кампучиянинг ишларига яна аралашиш режаларини тузаётганлиги тўғрисидаги хабарлар тўғри бўлиб чиқса, Рейган маъмурияти бизнинг ташқи сиёсат борасидаги мағлубиятларимиз машъум тарихига янги боблар ёзиш имкониятига эга бўлиб қолади, деб таъкидлайди обзорчи.

АҚШнинг ташқи сиёсат соҳасидаги авантюралари тарихи, деб уқтирилади мақолада, сенатдаги демократлар озчилиги раҳбарининг ўринбосари А. Крэнстоннинг 1975 йилдаёқ қуйидаги сўзларни айтишига сабаб бўлган эди: «Биз ижобий ташқи сиёсатга муҳтожмиз — манфур «совуқ уруш» сиёсати ўрнига, бизнинг фикримизча, Совет Иттифоқи учун ёмон бўлган ҳамма ишларни қилавериш ўрнига АҚШ учун яхши бўлган ишларни қилишимиз керак... Қўшма Штатлар бутун дунёда уруш оловини ёқувчи бўлмаслиги, балки халқаро ҳамжамиятнинг тинчликсевар аъзоси бўлиши лозим». Бу сўзлар ўша пайтда қанчалик ўринли бўлса, ҳозир ҳам жуда ўринли янграмоқда, деб ёзади К. Фритчи. (ТАСС).

Вашингтон.

ПЕКИНДА СОВЕТЛАРГА ҚАРШИ ЖАЗАВА

Пекинда Советларга қарши пропаганда сусаймаяпти. Хитой ҳукмдорлари Совет Иттифоқининг ялпи тинчликни сақлаш ва жаҳон урушининг олдини олишга қаратилган ташқи сиёсатини қоралаш учун куч-қувватларини аямаяптилар. Пекин империалистик ва реакцион кучларнинг СССРга қарши, бошқа социализм мамлакатларига қарши олиб бораётган пропаганда уруши ҳайбаракаллачиларидан бири бўлиб қолди. Шуни айтиш кифояки, шу йилнинг апрелида «Жэньминь жибао» газетасининг ўзидагина Совет Иттифоқига душманликдан иборат 250 га яқин материал эълон қилинди.

Хитой раҳбарларининг расмий нутқлари билан шу туҳматчилик кампаниясининг йўли белгилаб берилмоқда. Маонинг Совет Иттифоқи гўё «тинчликка таҳдид солувчи ва уруш хавфини оширувчи асосий манба» деган туҳматчиликдан иборат тезиси мана шу нутқларнинг асосий мазмуни бўлиб қолмоқда. ХХР матбуотида Совет Иттифоқининг Ғарб мамлакатлари ва Японияга «таҳдиди ошиб бормоқда» деган мавзу доимо тиқиштирилиб келади. Шу жиҳатдан Пекин АҚШ расмий доиралари вакилларининг урушқоқлик руҳидаги ва Советларга қарши нутқларини қувватлашидан ташқари психологик уруш вазиятини кучайтиришга ўз ҳиссасини қўшишга ҳам интилмоқда. Шу билан бирга у ўзини тинчликсевар қилиб, ҳарбий агрессив НАТО блокини эса «тинчлик ва халқаро хавфсизлик кафолати» қилиб кўрсатиб, АҚШнинг шунингдек, ўзининг агрессив, ғаламислик йўлини оқлаш пайидан бўлмоқда.

Хитой билан биргаликда Совет Иттифоқига қарши «ягона кураш фронти» тузишга, СССРга нисбатан олиб бориладиган сиёсатни янада кучайтиришга даъват этувчи гаплар Ғарбга қарата доимо айтилиб келмоқда. Шу муносабат билан Пекиндаги пропагандистлар Совет Иттифоқининг КПСС XXVI съездида эълон этилган ва кескинликни юмшатиш жараёнини сақлаб қолиш ҳамда ривожлантиришга, қуролланиш пойгасини жиловлашга, дунёдаги кескинликни юмшатишга қаратилган тинчлик таклифларига қарши ашаддий кампанияни авж олдириб юбордилар. Бу таклифлар сохталаштириб кўрсатилиб, Совет Иттифоқи «тинч ҳужум қилиш билан Ғарб кучларини сиқиб қўйишга», «вақтдан ютишга», «мушкул аҳволдан қутулишга» ҳаракат қилмоқда, деб баҳоланмоқда. «Пекин ревью» журнали Совет Иттифоқи билан олиб бориладиган «ҳар қандай музокаралар ва тузиладиган ҳар қандай битимлар» ҳеч қандай натижа бермайди, деб иғвогарлик гапларини ёзди.

Пекиндаги гегемончилар Ғарбнинг реакцион кучларига тилёғламалик қилиб, (улар ўзларининг экспансиячилик ниятларини амалга ошириш учун шу кучларнинг ёрдами билан замин тайёрлаш умидидадирлар) ўртача олисликка учадиган ракеталар Европада жойлаштирилишини чеклаб қўйиш ҳамда Узоқ Шарқдаги ишонч тадбирлари тўғрисида Совет Иттифоқи илгари сурган таклифга айниқса қарши чиқдилар. Пекиннинг дарғазаб бўлиши бежиз эмас. Халқаро кескинликни юмшатишга, ўзаро ишонч вазиятини вужудга келтиришга олиб борувчи ҳар қандай қадам буюк давлатчилик, гегемончилик режаларини тузиб юрган Хитой раҳбарларига мақбул эмас. Пекинда чиқадиган «Шицзе чжиши» журнали Совет Иттифоқининг Узоқ Шарқдаги ишонч тадбирлари тўғрисидаги таклифини «Хитой, АҚШ ва Япония ўртасидаги стратегик координацияга» қарши хавф-хатар деб билаётганини яширмайди. Хитойлик пропагандистлар АҚШнинг социалистик мамлакатларга қарши қўпорувчилик «иши» олиб бораётган радио диверсия марказларининг очиқдан-очиқ иғвогарлик фаолиятини ҳимоя қилиб чиқишдан ҳеч уялмаяптилар.

Пекин Советларга қарши бу ашаддий ҳаракатларини бошқа социалистик ва Совет Иттифоқига дўст мамлакатлар — Вьетнам, Куба, Кампучия, Лаосга қарши уюштирилган кампания билан боғлаб олиб боряпти. Польшадаги аҳвол муносабати билан айниқса кўп туҳмат-бўҳтонлар тарқатилмоқда.

(ТАСС).

НАЗМ ДАФТАРИДАН

ТАНТИ ДЕҲҚОН

Чеккасига қўндириб марғилоннусха дўппи,
Гурс-гурс қадам ташласа дейсиз гўё паҳлавон.
Ўзи содда бўлса ҳам, аммо кўргандир кўпни,
Барчага қадрдон у,
Барчага танти деҳқон!

Тупроқ унинг сирдоши, тупроқ унинг китоби,
Шу тупроққа таяниб кўкси ҳам бўлди осмон.
Юзларини қорайтмиш саратоннинг офтоби,
Қуёшда тобланган у,
Қуёшдай танти деҳқон!

Далаларнинг шамоли эсади майин-майин,
Қирдаги чайласида билқ-билқ қайнайди қумғон,
Пешонаси тангилган, тер тўкади тинмайин,
Ер билан сўзлашганча
Заминдай танти деҳқон!

Кўм-кўк водий бағрида эстаниб ётур олам,
Қонтомир ариқчалар ичра жўшиб оқар қон.
Ерга ишонч ва умид ниҳолин қадаб ҳар дам
Тинмай парвариш этган
Бу — сенсан, танти деҳқон!

Уфқлар қучоғида янграб қолар бир қўшиқ,
Буғдойзор шовуллайди, яйраб кетади жаҳон.
Кимки меҳмон бўлса гар, эшигинг доим очиқ,
Икки қўлинг кўксингда
Камтарин, танти деҳқон!

Дунёни тутиб кетар муаттар, хушбўй бир ис,
Тандирдан узилганда қуёш янглиғ ширмой нон.
Қўлимда бир бурдаси, сўзимни айтсам холис:
Яна кўзим олдига —
Сен келдинг, танти деҳқон!

Қир, адиру далага сочилдинг юлдуз каби,
Шунданмикин доимо тўкин бўлур дастурхон.
Тўкин бўлсин дастурхон — бу ҳаётнинг матлаби,
Сенга минг бора қуллуқ —
Меҳмондўст, танти деҳқон!

ТЎЛҚИН.

Бухоро тўқимачилик комбинати иккинчи навбатининг ишлаб чиқариш корпуси 10 гектар майдонни эгаллаган. Янги навбат фойдаланишга топширилиши билан корхона қуввати кескин ошди. Бу йил қарийб 14 минг тонна калава тайёрланади. Суратда: корхона корпуси.

Р. Ғафуров, В. Казанцев фотоси. (ЎзТАГ).

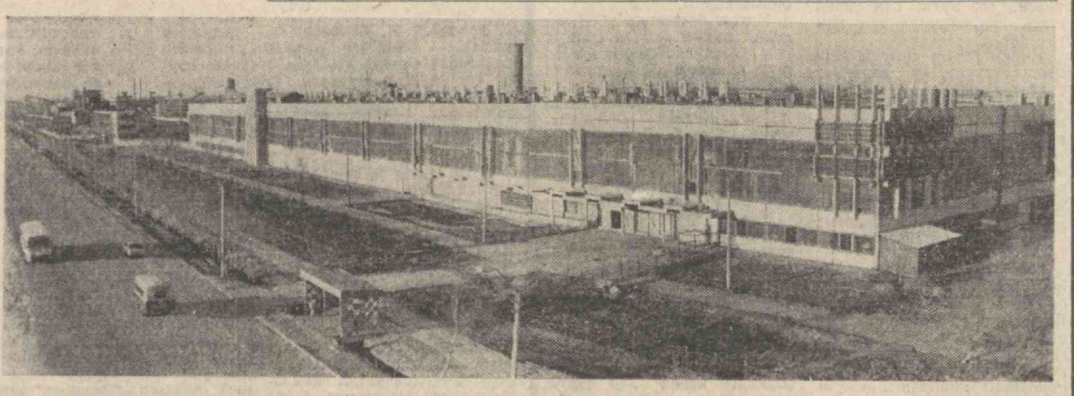

ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИ ЮТУҚЛАРИ КЎРГАЗМАСИДА

ФАН ЮТУҚЛАРИ НАМОЙИШИ

Куни кеча Ўзбекистон ССР халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасида очилган кўргазма «Стоматология аппаратураси —81» деб аталади. Унда СССР, Болгария, Чехословакия, Ҳиндистон, ГФРда тайёрланган медицина техникаси, энг янги асбоб-ускуналар, турли дори-дармонлар ва хом ашёлар намойиш этилмоқда.

— Стоматологларнинг VII Бутуниттифоқ съездига бағишланган бу кўргазма медицина фани ютуқларини кўрсатибгина қолмай, балки мамлакатлар ўртасидаги савдо ҳамкорлигини янада мустаҳкамлашга ҳам ёрдам беради, — дейди Ўзбекистон ССР Савдо-саноат палатаси кўргазмалар бўлимининг бошлиғи Баҳодир Қурбонов. — Кўргазмадаги Москва, Ленинград, Қозон ва бошқа йирик шаҳарлар корхоналарида аъло сифат билан тайёрланган стоматология аппаратлари томошабинлар эътиборига сазовор бўлаётир.

Шу куни кўргазма очилиши муносабати билан бўлиб ўтган матбуот конференциясида унинг ташкилотчилари журналистларни қизиқтирган саволларга жавоб бердилар.

С. ҲАСАНОВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Время. 9.40 — Гимнастика. 10.05 — Узун кунлар, қисқа ҳафталар. Бадиий фильм. 1-серия. 11.10 — «Спартак» балетидан адажио. 11.20 — Мўъжизасиз-мўъжизалар. 12.20 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.05 — Жонажон табиат. 16.30 — Рус тили. 17.00 — Концерт. 17.55 — Горнчилар, қаердасиз? 18.25 — Бауманликлар. 18.55 — Фильм-концерт. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Инсон ва қонун. 20.00 — Концерт. 20.20 — Узун кунлар, қисқа ҳафталар. Бадиий фильм. 2-серия. 21.30 — Время. 22.05 — Камалак. 23.45 — Дунё воқеалари. 24.00 — Жаҳон велопойгаси.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАЛАРИ

I

11.30 — Ўқув кўрсатуви. 12.00 — Фонарик. 12.30 — Ўқув кўрсатуви. 12.20 Қўғирчоқ фильм. 18.30 — Ёш куч. 19.00 — Афғонистон курашмоқда, Афғонистон ғалаба қозонади. 19.30 — Ахборот. 19.45 — КПСС XXVI съезди қарорлари асосида фанни ривожлантиришнинг актуал проблемалари. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Фильм-концерт. 21.20 — Пилла бойлигимиз. 21.30 — Время. 22.05 — Футбол. «Динамо» (М) — «Пахтакор». Танаффусда — Оламда нима гап.

II

18.40 — Совет давлати ва ҳуқуқи асослари. 19.10 — Телефильм. 19.30 — Янгийўл районидаги «Коммунизм» колхозининг чорвадорлари — социалистик мусобақа ташаббускорлари. 20.00 — Янгиликлар. 20.20 — Эстетика асослари. 20.50 — Алкоголизмнинг зарари ҳақида фильм.

РАДИО

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Нодира лирикаси. 9.35 — Ўзбек композиторларининг романслари. 11.15 — Студентларнинг талабларига биноан концерт. 12.10 — Узбекистан индустриальный. 13.00 — Жун қирқимини сифатли ўтказайлик. 14.00 — Пахтакорларнинг долзарб дамлари. 19.25 — Чангда Т. Хўжамбердиев чалади. 20.50 — Бунёдкорлар. 21.00 — Давр билан ҳамнафас. 21.40 — Куйлар. 22.30 — Эдис Топчи куйлайди. 23.15 — Дам олиш концерти.

ЮКСАК ТУРМУШ МАДАНИЯТИ УЧУН

МЕҲНАТ КИШИСИГА ҒАМХЎРЛИК

Наманган область Совети ижроия комитети раиси ўринбосари Ш. Йўлдошев жамоатчи мухбиримиз билан суҳбатда меҳнаткашларнинг ёзги дам олиши уюштирилиши ва спорт комплекслари фаолияти тўғрисида қуйидагиларни айтди:

— Меҳнат кишисига ғамхўрлик партия ва ҳукуматимизнинг диққат марказида турибди. КПСС XXVI съезди қарорларида ва ўртоқ Л. И. Брежневнинг съездда қилган Ҳисобот докладида ҳам ўз аксини топган.

Кейинги йилларда область партия комитети ва халқ депутатлари область Совети ижроия комитети меҳнаткашларнинг кўнгилли ҳордиқ чиқариши масаласига катта эътибор беряпти. Меҳнаткашларнинг дам олишини уюштирувчи область, шаҳар ва район комиссиялари актив иш олиб бормоқда. Комиссия шаҳар ва районларнинг социал-иқтисодий ривожланиши, меҳнат коллективларининг талаб ва истакларини ҳисобга олган ҳолда иш юритмоқда. Бу борадаги тажрибаларимизни ўтган йилнинг май ойида областимизда ўтказилган меҳнаткашлар учун дам олиш зоналарини ташкил этиш ва улардан самарали фойдаланишга бағишланган республика семинар-кенгашида ҳам ўртоқлашдик.

Мана, ўн биринчи беш йиллик дастлабки йилининг биринчи квартали якунланди. Ўтган даврда саноатчиларимиз, қишлоқ хўжалиги ходимлари, қурувчи ва транспортчиларимиз катта ютуқларга эришдилар. Уларнинг меҳнат отпускалари ва дам олиш кунларини кўнгилдагидай ўтказишлари учун кўп ишлар қилинди. Бугунги кунда областимизда 11 та оромгоҳ ишлаб турибди. Дам олиш зоналаримиз бир кунда 100 минг кишига хизмат кўрсатиши мумкин. Булар орасида шаҳар меҳнат аҳлига хизмат қилувчи «Наманган» оромгоҳи ҳақида тўхталиб ўтиш жоиздир. «Наманган»нинг умумий майдони 90 гектарга етди. Шундан 35 гектарини кўл ташкил этади. Бу ерда 400 ўринли киноконцерт зали, спорт, болалар майдончалари, магазин ва ошхоналар мавжуд. Кўлда сайр қилиш учун барча шароит муҳайё этилган. Фикримизнинг исботи учун ўтган йили шаҳар меҳнаткашларидан 300 минг кишининг дам олиб, кўнгилли ҳордиқ чиқарганини айтиб ўтишимиз мумкин. Бултурги мавсумда Тўрақўрғон районининг «Ширинбулоқ», Норин районининг «Роҳат» оромгоҳлари ҳам ташриф буюрувчиларга аъло даражада хизмат кўрсата олди.

Айни вақтда «Шоҳанд» санаторий-профилакторийсининг номи областимиздагина эмас, республикада ҳам машҳур бўлиб қолди. Бу йилдан бошлаб бошқа область вакиллари санаторийга ташриф буюришади. Оромгоҳда шифобахш балчиқ билан даволаш йўлга қўйилган. Яқин кунлардан бошлаб минерал сувли ванналар ишга туширилади.

Меҳнаткашларнинг дам олишини ташкил этувчи область комиссияси тадбирларида яна бир нечта оромгоҳлар қуриш режалаштирилган. Чунончи, шу кунларда Чортоқда ва Совет районида «Ирвадонсой» дам олиш зоналари ташкил этилмоқда. Косонсой шаҳрида эса 500 ўринли оналар ва болалар санаторийси қуриляпти. Бу ердаги бунёдкорлик ишларини 25-қишлоқ қурилиш тресси бинокорлари амалга оширмоқдалар. 250 ўринли биринчи навбатини 1983 йилда фойдаланишга топшириш мўлжалланмоқда. Санаторий ўн биринчи беш йилликнинг охирига бориб тўла ишга туширилади. Яқин йилларда «Наманганводстрой» трестининг «Лола» пионер лагери базасида ишловчи профилакторий-санаторий барпо этиш планлаштирилмоқда. Бу ҳақда область партия комитети ва халқ депутатлари область Совети ижроия комитети қарор қабул қилди. Тадбир амалга оширилгач, фарзандларимиз ҳам яна бир қулайликка эга бўладилар. «Наманган Артеги» деб номланадиган лагерга аълочи ва жамоатчи ўқувчилар юбориладилар. Пионерлар лагерь қучоғида дам олибгина қолмасдан программа бўйича дарсларини ҳам давом эттиришаверади.

Қўлга киритилаётган меҳнат ютуқларимизда физкультура ва спортнинг ҳам роли жуда катта бўляпти. Областимизда ёшларнинг бадан-тарбия билан мунтазам шуғулланишлари, спорт маҳоратларини оширишлари йўлида катта ишлар қилинмоқда. Тўрақўрғон, Поп район спорт комплекслари ишлаб турибди. Совет районида бунёд этилаётган йирик комплекснинг 45 минг ўринга мўлжалланган стадионида сўнгги ишлар бажарилмоқда. Велотрек эса Давлат қабул комиссияси томонидан «аъло»га баҳоланди. Шунингдек, футболчилар учун машғулот майдони, қишки спорт зали, енгил атлетика стадиони, электр таблоси жадал қурилмоқда. Шаҳримизнинг «Дўстлик» проспектида эса 8 минг ўринли «Динамо» стадиони, мактаби бунёд этиляпти.

Косонсой районида ҳам ана шундай йирик комплекс қуришга киришилди. Спорт билан шуғулланувчиларга шароитнинг тобора яхшиланаётганлиги, моддий базанинг мустаҳкамланаётганлиги туфайли «Навбаҳор» ва «Ёшлик» командаларимиз «А» классининг иккинчи лигасида, «Косонсой», «Ғурумсарой», Чустнинг «Ўзбекистон», Учқўрғоннинг «Автомобилист» коллективлари эса футбол бўйича республика биринчилигида областимиз спорт шарафини муносиб ҳимоя қилмоқда. Ҳозирги кунда мавжуд спорт базаларимизда бир кунда 30 мингдан ортиқ киши спорт билан шуғулланиши мумкин.

Барча ишларни меҳнаткашларнинг дам олишини уюштирувчи область комиссияси назорат қилиб турипти. Ўтказилаётган йиғилишларда мавсумга тайёргарлик ишлари кўриб борилияпти. Ҳозирги кунда барча дам олиш ва физкультура-соғломлаштириш зоналаримиз мавсумга шай қилиб қўйилди. Корхона, муассаса ва ташкилотларнинг ташриф этиш графиклари чиқарилди. Графикда спорт-соғломлаштириш ўйинлари, савдо, маданий хизмат кўрсатиш тадбирлари акс эттирилган. Май ойидан бошлаб оромгоҳлар дам олувчиларни ўз бағрига қабул қила бошлайди.

Ташкилий ишларимизда айрим муаммолар ҳам йўқ эмас. Дам олишга борадиган ташкилот, корхона, муассасалар олдиндан шартнома бўйича маблағ ўтказишлари лозим. Бу асбоб-анжомлар ва штатларни тўлдиришда ёрдам беради. Афсуски, давлат банки шаҳар ва район бўлимлари раҳбарлари бу ишга совуққонлик билан қараб келишяпти.

Биз меҳнатда катта унумдорликка эришишни инсонга ғамхўрлик қилиш билан қўшиб олиб боряпмиз. Зеро, қаерда меҳнат ва дам олиш учун шароит яратилган бўлса, ўша жойда юксак натижалар қўлга киритилаётир. Меҳнат коллективларини давлат планларини ошириб бажаришга сафарбар этиш билан медицина ва маиший хизматни яхшилашга, шаҳар ва қишлоқларимизни ободонлаштиришга, меҳнаткашлар оромгоҳлари барпо этишга эътиборни янада кучайтиряпмиз.

КОНКУРС ҒОЛИБЛАРИ

Яқинда «Госкомсельхозтехника» Ленинград район бирлашмасида республика техника диагност-мастерларининг «Касб бўйича энг яхши ишчи» номини олиш учун V конкурси ўтказилди.

Икки кун давом этган конкурсда Ленинград районидан, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш техника таъминоти бирлашмаси диагност-мастери Роман Иброҳимов биринчи зонада конкурс чемпиони бўлди. Тошкент область, Коммунистик район «Госкомсельхозтехника» бирлашмасидан Р. Алиев биринчи зона ёш диагност-мастерлари ўртасида биринчи ўринни эгаллади.

«Госкомсельхозтехника» Самарқанд область, Жомбой район бирлашмаси диагност-мастери А. Сулаймонов иккинчи зона чемпиони унвонини олди. Ёш диагностлар ўртасида Иштихон районидан А. Отахонов ғолиб чиқди.

Диагност-мастерларнинг Бутуниттифоқ 5-конкурсида Р. Иброҳимов, А. Сулаймонов, Р. Алиев, А. Отахоновлар республикамиз шарафини ҳимоя қиладилар.

М. СУЛАЙМОНОВ,
М. БЎТАЕВА.

ФАКТ ВА ШАРҲ

УМРНИ УЗАЙТИРИШ СИРИ

Киевда геронтологларнинг Бутуниттифоқ симпозиуми бўлиб ўтди. ТАСС мухбирининг илтимосига биноан Киев Геронтология институтининг директори, СССР Медицина фанлари академиясининг академиги Д. Чеботарев симпозиум якунларини шарҳлаб беради.

— Кексайиш — ғоят мураккаб биологик жараёндир. Унинг механизмлари организмнинг молекуляр, ҳужайравий, системавий турли «даражаларида» таъсир кўрсатади. Шунинг учун ҳам проблемани комплекс ҳолда ўрганишгина кексайишнинг моҳияти тўғрисида ҳақиқий тасаввур бера олади.

Кейинги вақтларда олимлар кексайишнинг яна бир муҳим механизмини топдилар. Бу механизм ҳужайра мембранасининг ҳужайра генетик аппаратига таъсири билан боғланган. Маълумки, ҳужайра мембранаси — уни қўшни ҳужайралардан ажратиб турувчи оддий сиртнинг ўзигина бўлиб қолмай ҳужайранинг ички ҳаётини ва ташқи алоқаларини тартибга солиб турувчи ғоят мураккаб биологик структурадир. Ҳужайрада оқсил синтез интенсивлигининг ўзгариши мембрана электр зарядининг ўсишига олиб келади ва у генетик аппаратга таъсир кўрсатади. Бу нормал жараёндир. Шу жараённинг бузилиши ҳужайра қаришининг муҳим бир сабабчиларидан ҳисобланади. Ҳужайра мембранасига муайян тарзда таъсир кўрсатиб, организмнинг қариш суръатига ҳам таъсир ўтказиш мумкин.

Геронтологиянинг шу муҳим проблемаларини ҳал этиш генинженериясининг муваффақиятларига, организмнинг субҳужайравий, молекуляр даражада ўсиш жараёнларига таъсир этувчи омилларни ўрганишга, биология фанининг физика, химия билан комплекс ҳолда ривожланишига боғлиқ.

Нормал қариш программаси амалга ошишини секинлаштирувчи воситаларни ишлаб чиқишда ҳам маълум бир силжиш бўлмоқда. Жумладан, биз таркибида витамин ва микроэлементлар бўлган декамевит, оркамин, квадент деган самарали препаратларни таклиф этдикки, булар кексаётган организм учун зарурдир. Мамлакатимизда кексайиш фундаментал механизмларини очиш ҳамда умрни узайтирадиган воситалар яратиш билан бирга социал геронтология проблемаларини ўрганишга ҳам катта аҳамият берилмоқда. Ҳозирги вақтда жамият, илм-фаннинг тараққиёти функционал системаларга тушадиган жисмоний зўриқишларни камайтиришга қаратилган. Катта жисмоний ва асабий кучқувват тақозо этувчи жараёнларни механизациялаш ва автоматлаш, бир қанча хавфли юқумли касалликларни тугатиш, мақбул медикаментоз терапия, умумий гигиеник вазиятни яхшилаш мана шунга ёрдам бермоқда.

Ҳозирги замон кишисининг умри актив фаолият туфайли анча узайди. Аммо чет эллардаги кўпгина демографлар, масалан, биология фанидаги янги кашфиётлар натижасида инсон умрининг анча узайиши жамиятда меҳнатга лаёқатсиз кишилар сони кўпайиб кетишига олиб боради ва бу нарса жамиятнинг иқтисодий потенциалига таъсир кўрсатади, деб хавфсирамоқдалар. Биз илм-фаннинг муваффақиятлари кишининг умрини узайтириши билан бирга кексаларнинг ақлий ва жисмоний активлиги, иш қобилияти ҳам сақланиб қолишига ёрдам беришига, уларнинг ижтимоий фойдали ишга қўшадиган ҳиссалари кўпайишига аминмиз. «Гёте сингари узоқ умр кўриш учун, унингдек ишлаш керак» деб бежиз айтишмаган.

А. ЛИТВИНОВ,
(ТАСС).

СПОРТ

ШАХМАТ:

КУЧЛИЛАР АНИҚЛАНДИ

Бухорода ёш шахматчилар ўртасида жаҳон чемпионати олдидан ўтказилган Бутуниттифоқ саралаш ўйинлари якунланди. Дона суриш баҳсида Украина, Белоруссия, Эстония республикалари, Москва, Ленинград, Горький, Фрунзе ва Бухоро шаҳарларининг вакиллари ўзаро куч синашдилар. Мусобақа якунига кўра 13 имкониятдан тўққиз очко жамғарган таллинлик ўқувчи Я. Эльвест пешқадамлик қилди. 8,5 тадан очко тўплаган украиналик И. Новиков билан москвалик А. Ненашовлар иккинчи ва учинчи ўринларни эгаллашди. Бухоролик С. Нодирхонов бундай йирик мусобақада биринчи бор қатнашишига қарамай, кучлилар билан астойдил курашди.

ВЕЛОПОЙГА:

ОЛИМПИАДАЧИНИНГ МЕДАЛИ

Тбилисида ўтказилган трек пойгада турли мамлакатларнинг 150 дан зиёд вакили иштирок этди. Халқаро мусобақада Москва Олимпиадасининг чемпиони Л. Хесслих (ГДР) бош совринни қўлга киритди. Пойгада шунингдек, Олимпиаданинг кумуш медали совриндори тошкентлик Александр Панфилов ҳам куч синашди. У минг метрга ўтказилган пойгада маррагача бир соат, 06,761 секунд вақт сарфлаб ғолиблик супасининг учинчи поғонасига кўтарилди ва кўксига бронза медали тақди.

КАМОН ОТИШ:

АНИҚ НИШОНЛАР

Львов шаҳрида «Баҳор камонлари» деб аталган халқаро мусобақа ўтказилмоқда. Нишонга олиш усталари баҳсида 12 мамлакатнинг 140 нафар спортчиси иштирок этмоқда. Тўрт масофадан нишонга олиш бўйича ҳозирча Москва Олимпиадаси чемпиони тбилисилик К. Лосаберидзе 1293 очко билан пешқадам бўлиб турибди. Республикамиз моҳир камончиларидан О. Рогова (1283 очко) билан Н. Бутузова (1282 очко) учинчи ва тўртинчи ўринларда бормоқда.

БАҲСЛАР, МАРРАЛАР, ҒОЛИБЛАР

* **ЧИМ ХОККЕЙ.** Аёллар олий лига командалари ўртасида мамлакат чемпионати мусобақалари давом этмоқда. «Андижанка» қизлари бугунгача тўртта учрашув ўтказиб, шундан иккитасида муваффақият қозондилар, бир ўйинда очколарни баҳам кўрдилар.
* **БОКС.** Тампере шаҳрида Европа чемпионати якунланди. Совет боксчилари 8 та олтин, битта кумуш, иккита бронза медалини қўлга киритиб, умумкоманда ҳисобида зафар қучдилар.
* **ФУТБОЛ.** Олий лига командалари ўртасида бугун навбатдаги тур ўйинлари бўлади. Тўққизинчи тур учрашувларида қуйидаги ҳисоблар қайд қилинганди: «Динамо» (Тб) — «Днепр» — 4:0, «Кубань» — «Черноморец» — 2:0, «Арарат» — «Шахтёр» — 0:0, «Зенит» — «Нефтчи» — 2:0, «Таврия» — «Динамо» (К) — 0:0, «Динамо» (М) — «Қайрат» — 2:1. Ҳозир киевлик динамочилар 12 очко билан олдинда боришяпти.

Редактор ўринбосари
Б. ЮСУПОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон КП Марказий Комитети нашриёти ва 9-шаҳар ўрта ҳунар-техника билим юрти Ўзбекистон КП Марказий Комитети нашриёти базасида ташкил этилган

БИЛИМ ЮРТИ ФИЛИАЛИГА

ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти филиали замонавий ускуналарга эга.

Филиал сатр қуйиш машинаси наборчилари, қўлда ҳарф терувчилар, офсет ва ботиқ босма печатниклари, муқовалаш-брошюралаш машиналари машинистлари ва бошқа полиграфия касблари эгаларини тайёрлайди.

Ўқишга ўрта маълумотли йигит-қизлар қабул қилинадилар.

Ҳар ойда 70 сўмдан стипендия берилади.

Ўқиш муддати — 1 йил.

Ўқиш даври узлуксиз ишлаб чиқариш стажига қўшиб ҳисобланади.

Бошқа шаҳарликлар ётоқхона билан таъминланадилар.

МАШҒУЛОТЛАР МАЙ ОЙИДА БОШЛАНАДИ.

Билим юрти филиалининг адреси: Тошкент шаҳри, Ленин райони, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй. Ўзбекистон КП Марказий Комитети нашриётининг кадрлар бўлими (1«э», 18, 57-автобус, 1, 3, 7, 8, 10, 11, 13, 22, 25-трамвайларнинг «ЦУМ» бекати).

Ўзбекистон ССР Савдо Министрлигининг

ТОШКЕНТ ҲУНАР-САВДО БИЛИМ ЮРТИ

1981-82 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти юқори малакали сотувчи ва сотувчи-контролёр-кассирларини икки йўналишда тайёрлайди:

боққоллик-кондитерлик, гастрономия, гўшт-балиқ ва сут маҳсулотлари бўйича;

газлама, тикув буюмлари, пойабзал, трикотаж, галантерея, парфюмерия, маданий-маиший ва хўжалик моллари.

Ўқиш муддати — 1 йил.

Дарслар ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

Билим юртига Ўзбекистон ССР шаҳарларида яшайдиган 15 дан 20 ёшгача (ҳамда Совет Армияси сафида ҳарбий хизматни ўтаб қайтган 23 ёшгача) бўлган 8, 9, 10-синф ҳажмида маълумотлилар кириш имтиҳонларисиз қабул қилинади.

Билим юртини тугатганларга «кичик сотувчи», «сотувчи» «сотувчи-контролёр-кассир» деган малака берилади.

Бошқа шаҳардан келганлар ётоқхона билан таъминланадилар.

Ўқувчиларга 32 сўм ва 41 сўмдан стипендия берилади.

Ишлаб чиқариш практикаси Тошкент шаҳридаги илғор магазинларда: бош универмаг — ГУМ; «ГАСТРОНОМ» республика конторасига қарашли йирик магазинларда ва «УНИВЕРСАМ»ларда ўтказилади.

Назарий машғулотлар билан ишлаб чиқариш практикаси ҳар 3 кунда алмашади.

Агар билим юртини битирувчилар ҳамма фанлардан аъло баҳоларга эга бўлиб, квалификацияси бўйича ҳам имтиҳонларни муваффақиятли топширсалар, бундай битирувчилар, педагогика советининг қарорига мувофиқ, билим юртини битириб, бир йўла олий ўқув юртининг кундузги бўлимига ўқишга кириш ҳуқуқига эга бўладилар (битирувчилардан 10 проценти).

Билим юрти қошида кечки ўрта мактабнинг 9, 10 ва 11-синфлари ишлайди.

Билим юртига кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: билим юрти директори номига ариза, маълумоти тўғрисидаги ҳужжат (асли), туғилганлиги тўғрисидаги ҳужжат (асли), турар жойидан справка, таржимаи ҳоли, 286-формадаги медицина справкаси, 3x4 см. катталикдаги 6 дона фотосурат, характеристика, ота-онасининг иш жойидан справка, халқ депутатлари совети область ижроия комитети Савдо бошқармасидан ёки халқ депутатлари совети ижроия комитети савдо бўлимидан йўлланма.

Билим юрти адреси: 700173, Тошкент шаҳри, Чилонзор массиви, Акмал Икромов райони, Бобир кўчаси, 3-уй (4, 9, 19-трамвайларнинг «Чўпон ота» 13, 70-автобусларнинг «Тез медицина ёрдами клиник касалхонаси» бекатлари). Телефон: 78-44-30.

АБУ РАЙҲОН БЕРУНИЙ НОМЛИ ТОШКЕНТ ПОЛИТЕХНИКА ИНСТИТУТИ КЕЧКИ-СИРТҚИ БЎЛИМИНИНГ

СИРТҚИ ҚУРИЛИШ ФАКУЛЬТЕТИ

барча ихтисослар бўйича ҳамда IV—V курсларининг иссиқлик-газ таъминоти ва вентиляция ҳамда водопровод ва канализация ихтисосликлари бўйича

25 майдан 25 июнгача IV, V курс саноат ва граждан қурилиши ихтисоси учун 1 июндан 1 июлгача

ЁЗГИ ЛАБОРАТОРИЯ-ИМТИҲОН СЕССИЯСИНИ ЎТКАЗАДИ

Театр

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 13/V да Келинлар қўзғолони, 15/V да Кузнинг биринчи куни.

1-«Узколхозспецстрой» тресги коллективи трестнинг кадрлар бўлими бошлиғи С. А. Муҳамедовага отаси

Абдулаҳат МУРАТОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

АЖОЙИБОТЛАР ОЛАМИДА

КЎЧКИНИНГ ЖИЛОВЛАНИШИ

Қор кўчкиси Тянь-Шанни ошиб ўтувчи олти юз километрлик Фрунзе—Уш автомобиль йўлида тўсатдан ёпирилишдан иборат хатарли хусусиятини йўқотди. Эндиликда кўчки гидрометеорология хизматининг мутахассислари тайинлаган пайтда тушмоқда: транспорт қатнови тиниши билан «етилган» қор кўчкиси портлатиб туширилади. Олдиндан келтириб қўйилган йўл машина-ускуналари уюлган қорни тезда кўраб-тозалаб қўлди.

Тянь-Шанда 70 тадан кўп қор кўчки станциялари ва гидрометеорология станциялари тоғдаги офатга қарши кураш олиб бормоқда. Улар қор қатламининг тузилиши ва массасидаги ўзгаришларни, ўнлаб тоғ ва довонлардаги салгина жилишларни кузатиб борадилар. Шу тоғ ва довонларда ҳар йили тўрт мингтагача кўчки тушади. Ана шу маълумотлар асосида тузилган оператив ахборот қор ғолтда кўп йиғилган жойларни ўз вақтида кўчириб туришга имкон беради. Бунинг натижасида тоғлардаги автомобиль ҳайдовчиларгина эмас, шунингдек чўпонлар, геологлар, электр линияларида хизмат қилувчи электриклар хавфсиз ишлай оладилар.

Фрунзе.

ҚАДИМГИ ДАРАХТ

Қумда ўса оладиган қадимги теран-туранга шарқий Каспий бўйида кўп тарқалади. Қозоғистон Фанлар академияси экспериментал ботаника боғининг олимлари ишлаб чиққан туранга ўстиришнинг янги методи Манғишлоқ ярим ороли чўлини тезроқ кўкаламзорлаштиришда ёрдам беради.

Туранга тераги одатдан ташқари шарт-шароитда кўпаяди. Унинг уруғи кўпчилик дарахтлар сингари кузда эмас, балки кўкламда, Ўрта Осиё дарёларининг тошиши чоғида шохларидан учиб тушади. Сув юзаси пасайиши билан лой саёзликлар очилиб қолади. Қирқ-қирқ беш даража иссиққа бардош бера оладиган ниҳоллар мана шу лойдан ўсиб чиқади.

Ботаниклар кўчатларни сунъий шароитларда ҳам табиатдан ўрганиб етиштирдилар. Улар бетон идишга дарё лойини тўлғазиб, сув бериш ва уни ташлаш системасини вужудга келтирдилар ва шу билан тошқин пасайишига ўхшаш ҳолатни вужудга келтирдилар. Ана шу жойларга экилган уруғ қийғос униб чиқди.

(ТАСС).

Шевченко.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ Редакция адреси: 700000, Тошкент—П, Ленин кўчаси, 41.

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор — 33-65-45, 32-53-04; редактор ўринбосарлари — 33-06-83, 32-55-04, 33-44-55, 32-55-05; масъул секретарь — 33-79-14, 32-53-05; секретариат — 33-72-83, 32-53-06, 32-54-11; БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19; марксизм-ленинизм назарияси пропагандаси — 32-55-70; коммунистик тарбия — 32-54-29; халқаро ҳаёт — 32-54-14; саноат, транспорт ва капитал қурилиши — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09; қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70; адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16; совет қурилиши — 32-57-20, 32-54-18; фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 33-44-51, 32-57-21, 32-54-24; ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, 32-54-26, 32-54-27; хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 32-54-13; иллюстрация — 32-57-22; стенографистка — 33-73-43, 32-54-05; жамоатчилик қабулхонаси — 32-54-16; эълонлар бўлими — 33-81-42; ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: ҚҚАССР — 2-42-62; Тошкент — 32-53-20; Самарқанд — 6-48-35; Сирдарё — 2-05-27; Сурхондарё — 3-92-38; Хоразм — 5-51-24; Бухоро — 3-31-42; Қашқадарё — 61-35; Фарғона — 4-20-84; Андижон — 4-48-85; Жиззах — 2-31-66. Нашриёт диспетчери — 32-78-94; нашриёт телефон станциясининг навбатчиси — 33-90-50.